

Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2026-2035

Kazalo

Uvod	3
Potek oblikovanja strategije	6
Vključevanje evropskega strateškega okvira kot podpore lokalnim mladinskim politikam	7
Okolje za mlade v Mestni občini Ljubljana	10
Izhodišča za oblikovanje Strategije MOL za mlade 2026-2035	14
Analiza kakovosti življenja v mestu	16
Oblikovanje jutrišnjega dne: Vizija mladih za Ljubljano 2035	18
Nosilne usmeritve mladinske politike Mestne občine Ljubljana	22
Izbor ključnih področij Strategije MOL za mlade 2026-2035	24
Strategija MOL za mlade 2026-2035 – ključna področja, cilji in ukrepi	25
Zeleno in trajnostno mesto	25
Pametno in digitalno mesto	28
Vključujoče in participativno mesto	31
Mesto priložnosti	34
Razvoj mladinskega dela	38
Mladi in stanovanja	43
Mobilnost	47
Kultura, šport in prosti čas	50
Izobraževanje in zaposlovanje	54
Zdravje in socialna varnost	58
Spremljanje in vrednotenje izvajanja strategije	62
Viri in literatura	63

Uvod

Mestna občina Ljubljana že od leta 2012 nosi naziv Mladim prijazna občina, ki ga vsaka štiri leta uspešno podaljšuje, saj z jasnimi politikami in konkretnimi ukrepi dokazuje, da načrtno in dolgoročno skrbi za razvoj mladinske politike. Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025 je bila prvi celovit in sistematičen strateški dokument na tem področju ter ključni temelj mestnih mladinskih politik. Usmerjena je bila v izboljšanje kakovosti življenja mladih, krepitev njihove participacije, samostojnosti in družbene vključenosti ter v ustvarjanje pogojev za njihov celostni razvoj.

Na teh izhodiščih je nastajala Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2026–2035 kot temeljni strateški dokument, ki opredeljuje prednostne naloge, cilje in ukrepe mladinske politike v prihodnjem desetletju. Strategija je umeščena v širši družbeni in institucionalni kontekst ter izhaja iz zavedanja, da so številna ključna področja, zlasti izobraževanje, zaposlovanje in stanovanjska politika, v primarni pristojnosti države. Na lokalni ravni jih Mestna občina Ljubljana naslavlja posredno, z oblikovanjem podpornega okolja, razvojem dopolnilnih ukrepov ter z aktivnim sodelovanjem z državo, pristojnimi ministrstvi in drugimi institucijami. S tem krepí svojo vlogo kot pomemben deležnik v sistemu izvajanja javnih politik in kot povezovalac različnih akterjev, katerih skupni cilj je izboljšanje kakovosti življenja mladih v mestu.

Strategija govori o mladih, starih med 15 in 29 let, ki v Ljubljani živijo, se izobražujejo ali delajo. Ob tem posebej poudarja ključno vlogo izobraževanja, tako formalnega kot neformalnega, ter potrebo po okrepljenem, dolgoročnem in sistematičnem sodelovanju z izobraževalnimi ustanovami ter akterji na področju neformalnega učenja in mladinskega dela. Takšno sodelovanje predstavlja pomemben temelj za razvoj kompetenc mladih, njihovo zaposljivost in aktivno vključenost v družbo.

Rezultati izvajanja prve strategije za mlade so pokazali visoko stopnjo uspešnosti, saj je bilo realiziranih več kot 90 % načrtovanih ukrepov. Mestna občina Ljubljana je skupaj s številnimi mladinskimi organizacijami, nevladnimi izvajalci, javnimi zavodi in vsebinskimi mrežami vzpostavila učinkovit in trajnosten model sodelovanja, ki temelji na podpori, partnerstvu in odprtem dialogu. Ključne usmeritve strategije so bile izvajane sistematično in z merljivimi učinki, številni ukrepi pa so se v tem času uveljavili kot stalna praksa.

Poleg močne institucionalne podpore je Mestna občina Ljubljana v preteklem obdobju omogočila tudi prostor za eksperimentiranje, inovativnost ter udejanjanje pobud mladih. Razvoj novih programov in oblik dela, kot so mobilni mladinski centri, Mestni inkubator, Noč mladinskih centrov ter novi skupnostni prostori, potrjuje, da je mladinsko delo v Ljubljani dinamično, raznoliko in v stalnem razvoju. Pomembno je poudariti, da učinki mladinskega dela niso zgolj kratkoročni: znanja, izkušnje, kompetence in odnosi, ki jih mladi pridobijo v teh

procesih, jih dolgoročno opolnomočijo za vseživljenjsko učenje, delo ter aktivno in odgovorno državljanstvo.

Pregled izvajanja pretekle strategije je tudi pokazal, da mladinsko delo v Ljubljani ne pomeni zgolj zagotavljanja storitev za mlade, temveč ustvarja trajnostne produkte in rešitve, ki širijo znanje, gradijo skupnosti ter prispevajo k višji kakovosti življenja v mestu. Strategija za mlade MOL 2016–2025 je tako pomembno prispevala k razvoju mladinskega sektorja, opolnomočenju mladih in kreptitvi družbene kohezije ter Ljubljano utrdila kot mesto, prijazno mladim in mladinskemu sektorju, ne le kot primer dobre prakse v Sloveniji, temveč tudi v širšem mednarodnem okolju.

Skladno s cilji in izvedenimi aktivnostmi so se v obdobju izvajanja strategije povečevala tudi sredstva proračuna Mestne občine Ljubljana, namenjena mladinskemu sektorju.

Leto	Realizirana sredstva
2016	997.300
2017	1.134.622
2018	1.644.656
2019	1.620.664
2020	1.586.478
2021	1.655.568
2022	1.744.673
2023	2.013.405
2024	2.134.335
2025	2.549.679

Pomemben razvojni mejnik na področju mladinske politike v Mestni občini Ljubljana predstavlja odprtje osrednjega mladinskega centra v prenovljeni Palači Cukrarna marca 2026. Osrednji mladinski center imenovan »Baza – Center mladih Ljubljana« pomeni kakovostni in sistemski preskok v razvoju mladinskega dela, saj združuje infrastrukturo, programe in strokovno znanje v enotno, sodobno vozlišče za mlade.

Baza – Center mladih Ljubljana je zasnovan kot odprt, vključujoč in večnamenski prostor, ki mladim omogoča druženje, ustvarjanje, učenje ter razvoj lastnih pobud. Hkrati predstavlja stičišče različnih akterjev na področju mladine, mladinskih organizacij, javnih zavodov, izobraževalnih institucij in drugih partnerjev, ter s tem krepi povezovanje, izmenjavo znanj in razvoj novih pristopov v mladinskem delu.

Njegov pomen presega zgolj infrastrukturno nadgradnjo. Baza uvaja nove standarde kakovosti mladinskega dela, temelječe na participaciji mladih, sočutju, skupnostnem pristopu ter spodbujanju ustvarjalnosti in inovativnosti. Mladi v njem ne nastopajo zgolj kot uporabniki, temveč kot soustvarjalci programov in skupnosti, kar pomembno prispeva k njihovemu opolnomočenju, razvoju kompetenc ter aktivnemu državljanstvu.

Vzpostavitev osrednjega mladinskega centra pomembno prispeva tudi k širšemu razvoju mesta. S svojo programsko raznolikostjo, mednarodno odprtostjo in povezovanjem z drugimi ključnimi mestnimi prostori ustvarja novo urbano središče mladih, ki krepi družbeno kohezijo, spodbuja inovacije ter prispeva k privlačnosti Ljubljane kot mesta priložnosti za mlade.

Baza – Center mladih Ljubljana tako predstavlja enega ključnih nosilcev uresničevanja strategije ter dolgoročno naložbo v razvoj mladih, mladinskega sektorja in mesta kot celote.

Na podlagi teh dosežkov in visoke realizacije zastavljenih ciljev lahko Mestna občina Ljubljana suvereno vstopa v novo strateško in razvojno obdobje 2026 – 2035, z jasno ambicijo nadaljnje krepitve mladinske politike ter ustvarjanja mesta, v katerem imajo mladi priložnosti, podporo in prostor za kakovostno življenje ter aktivno soustvarjanje skupnosti.

Potek oblikovanja strategije

Snovanje novega strateškega dokumenta se je začelo marca 2024 in zaključilo v začetku leta 2026. V proces so bili vključeni mladi ter predstavnice in predstavniki mladinskih centrov, mladinskih organizacij in organizacij za mlade, oddelkov Mestne uprave, mestnih javnih zavodov in podjetij ter drugi ključni deležniki v mestu. Proces oblikovanja Strategije se je naslanjal tudi na Strateški okvir EU za mladino, ki predstavlja sistem podpore mladinskim politikam.

Skupina sodelavcev je najprej izvedla analizo izvajanja Strategije MOL za mlade 2016–2025 in ovrednotila njene učinke. Na podlagi rezultatov je pripravila izhodišča in priporočila za oblikovanje nove strategije.

Sledil je podrobnejši proces raziskovanja kakovosti življenja mladih v mestu in zbiranja njihovih predlogov za izboljšave. Sestavljen je bil iz spletne ankete, strukturiranih pogovorov in delavnic z mladimi. V spletni anketi *Brez tvojega mnenja lahko samo domnevamo!*, smo zbrali mnenja 695 oseb, od tega 520 mladih, o kakovosti življenja v mestu. Temu so sledili strukturirani pogovori z mladimi. V sedmih moderiranih procesih skupinskega raziskovanja in oblikovanja pobud je sodelovalo 115 mladih. Dodatni korak je bila delavnica z mladimi na dogodku Dan soseda v Centru Rog, kjer so mladi prispevali še dodatnih 17 predlogov za izboljšanje kakovosti življenja mladih v Ljubljani. Rezultate smo dopolnili s podatki iz drugih relevantnih raziskav med mladimi, ki so jih v zadnjem obdobju izvedle različne organizacije v mestu.

Zbrana mnenja mladih smo analizirali ter skupaj s posvetovalnim odborom, ki ga je sestavljalo osem strokovnjakinj in strokovnjakov s področja mladine in mladinskega dela, oblikovali prvi nabor strateških ukrepov.

Prvi nabor ukrepov smo predstavili praktikom dela z mladimi (mladinskim centrom, mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade).

Njihove odzive smo vključili v tretjo posodobitev dokumenta, ki smo jo predstavili oddelkom Mestne uprave in drugim ključnim deležnikom v mestu.

Po ponovnem pregledu ter ob upoštevanju zaključnih priporočil smo pripravili končni predlog strateškega dokumenta.

Nova strategija tako temelji na rezultatih predhodnega dela Mestne občine Ljubljana, ostaja vsebinsko usklajena s ključnimi izzivi mladih in nadaljuje delo na prioritetnih področjih (mladinsko delo, kultura, šport in prosti čas, izobraževanje in zaposlovanje, zdravje in socialna varnost, varovanje okolja, informiranje, mobilnost, itd.), hkrati pa so cilji oblikovani bolj usmerjeno, skladno s pristojnostmi ter dejanskimi možnostmi delovanja lokalne skupnosti.

Vključevanje Evropskega strateškega okvira kot podpore lokalnim mladinskim politikam

Strategija EU za mlade 2019–2027

Strategija EU za mlade je skupni okvir evropskega sodelovanja na področju mladinske politike. Usmerjena je v povečanje udeležbe mladih v demokratičnem življenju, krepitev njihovega družbenega in državljanskega udejstvovanja ter zagotavljanje pogojev, ki mladim omogočajo polno sodelovanje v družbi.

Temelji na treh ključnih stebrih ukrepanja:

- **angažiranje,**
- **povezovanje in**
- **opolnomočenje mladih,**

pri čemer spodbuja medsektorski pristop v vseh politikah, ki vplivajo na mlade.

V okviru strukturiranega dialoga z mladimi po vsej Evropi je bilo oblikovanih **11 evropskih ciljev mladih**, ki predstavljajo skupno vizijo ter izpostavljajo ključna področja mladinskega razvoja:

1. Povezovanje EU z mladimi
2. Enakost vseh spolov
3. Vključujoče družbe
4. Informacije in konstruktiven dialog
5. Duševno zdravje in dobro počutje
6. Napredek podeželske mladine
7. Kakovostna zaposlitev za vse
8. Kakovostno učenje
9. Prostor in sodelovanje za vse
10. Trajnostna in zelena Evropa
11. Mladinske organizacije in evropski programi

Ti cilji nudijo pomembno orientacijo tudi pri oblikovanju lokalnih strategij za mlade, saj zajemajo ključne izzive sodobne mladine in poudarjajo pomen sodelovanja z mladimi pri sprejemanju odločitev.

Pod okriljem Evropske komisije se že pripravlja nova evropska strategija za mlade, ta proces bomo spremljali in našo strategijo smiselno dopolnjevali z novo nastajajočo evropsko strategijo.

Evropska agenda za mladinsko delo

Evropska agenda za mladinsko delo je strateški dokument, sprejet na evropski ravni kot odgovor na številne izzive, s katerimi se danes soočajo mladi v Evropski uniji in tudi v Sloveniji. Med njimi so predvsem prekarnost, diskriminacija, nizka stopnja aktivnega državljanstva, posledice pandemije covid-19 ter vpliv vojne v Ukrajini.

Njeno uresničevanje poteka v okviru tako imenovanega Bonskega procesa, ki obravnava osem ključnih tematskih področij:

- razvoj in širitev ponudbe mladinskega dela,
- razvoj kakovosti mladinskega dela,
- oblikovanje skupnih usmeritev za deležnike na področju mladinskega dela,
- razvoj področja zunaj ožje skupnosti mladinskega dela,
- promocija in večja prepoznavnost mladinskega dela,
- spodbujanje inovacij in novih pristopov,
- razvoj političnih okvirov mladinskega dela ter
- vzpostavljanje strateškega okvira za razvoj mladinskega dela.

V Sloveniji se Strategija za izvajanje Evropske agende za mladinsko delo osredotoča predvsem na dve področji: krepitev in razvoj kakovosti mladinskega dela ter večjo prepoznavnost in priznavanje mladinskega dela. Vizija strategije je vzpostavitev jasnih standardov, s katerimi se lahko izkazujejo učinki mladinskega dela, hkrati pa zagotoviti, da je to področje širši javnosti boljše poznano in prepoznano.

Strategija MOL za mlade 2026-2035 sledi strateškemu načrtu za obdobje 2022-2027/32, ki ga je pripravila Državna strokovna delovna skupina za dvig kakovosti in prepoznavnosti mladinskega dela.

Evropska listina o lokalnem mladinskem delu

Evropska listina določa standarde za kakovostno, participativno in vključujoče mladinsko delo na lokalni ravni.

Med ključnimi zahtevami Evropske listine o lokalnem mladinskem delu so:

- mladinsko delo mora biti vzpostavljeno v dialogu med vsemi relevantnimi deležniki;
- nameni in cilji mladinskega dela morajo biti preoblikovani v koherentne strategije in načrte;
- opredelitev in vzpostavitev predpogojev in delovnih procesov, ki so potrebni za izvajanje kakovostnega mladinskega dela;
- stalna izmenjava informacij o načrtih in aktivnostih z drugimi lokalnimi, nacionalnimi in evropskimi akterji na področju mladih ter aktivno sodelovanje tako znotraj sektorja kot z drugimi sektorji;
- svetovanje in dostop mladih do širokega nabora prilagojenih informacij glede njihovih pravic in možnosti za udeležbo v različnih lokalnih, nacionalnih in mednarodnih aktivnostih;
- spodbuda in podpora mladim:
 - da se srečujejo, navkljub vsem vrstam ovir in omejitev, z namenom druženja, izmenjave izkušenj in idej, organiziranja, medsebojnega učenja in ukrepanja;
 - da so aktivni državljani in uporabljajo svoj vpliv v družbi, vključno s sodelovanjem v političnem odločanju;
 - da so odprti za svet ter se aktivno vključujejo v regionalno, nacionalno, evropsko in mednarodno mobilnost in sodelovanje;
- skupaj z mladimi opredeliti učne cilje, ki jih dojemajo kot pomembne za svoj osebni in socialni razvoj;

- dokumentirati in zagotavljati vidnost rezultatov neformalnega in priložnostnega učenja mladih, tj. znanj, veščin, odnosov in vrednot, ki so jih dosegli preko mladinskega dela, ter tako podpirati potrjevanje pridobljenih kompetenc;
- mladinskim delavcem nuditi ustrezne informacije, izobraževanja, usposabljanja in podporo, ki je ustrezna in prilagojena lokalnim potrebam, ter spodbuja in podpira stalen razvoj njihovih kompetenc.

Oba evropska okvira poudarjata ključna načela, ki predstavljajo pomembno vodilo tudi za Strategijo za mlade MOL 2026–2035:

- **dialog in aktivna participacija mladih,**
- **celostni in medsektorski pristop,**
- **visoka kakovost mladinskega dela,**
- **povezanost lokalnega razvoja z evropskim prostorom.**

Ti elementi so strateška osnova za oblikovanje vključujočih, trajnostnih in razvojno naravnanih politik, ki bodo mladim v Ljubljani omogočale kakovostno življenje in soustvarjanje prihodnosti mesta.

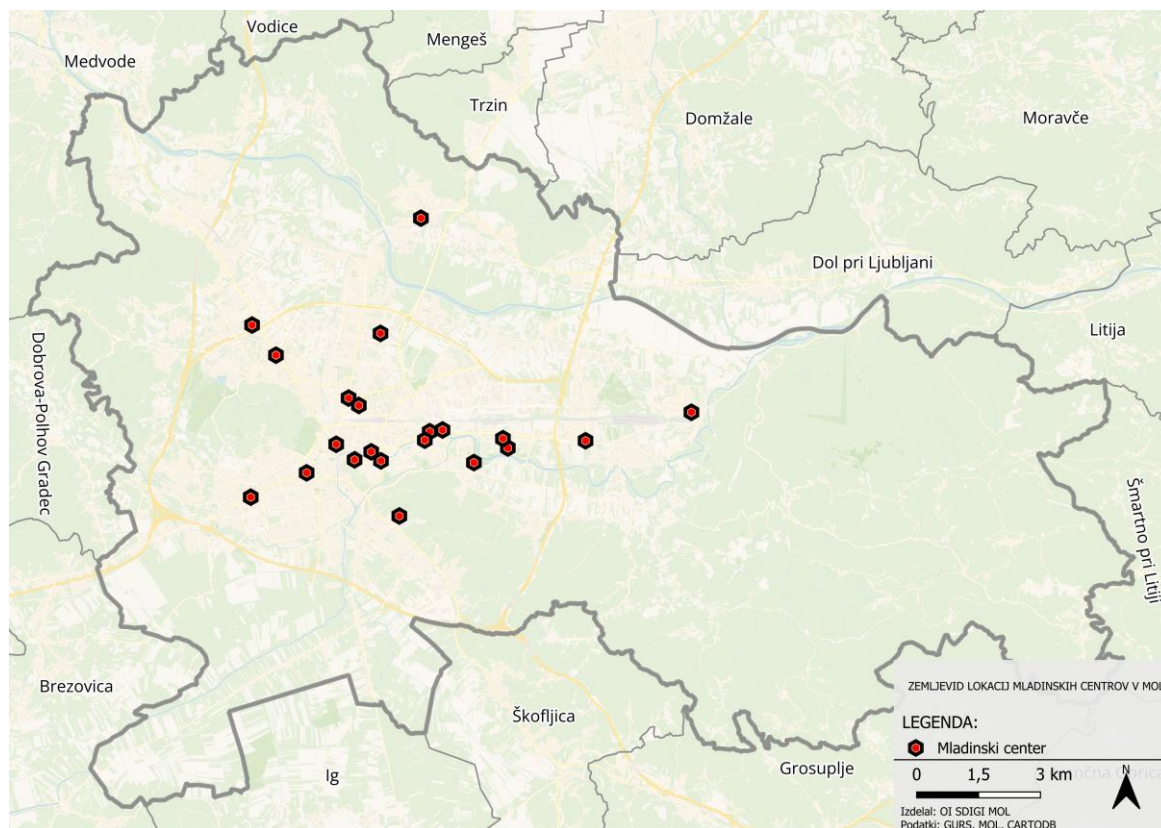
Okolje za mlade v Mestni občini Ljubljana

Iz evalvacije in poročila o izvajanju Strategije MOL za mlade 2016-2025 izhaja, da imamo v Ljubljani široko mrežo organizacij, ki se ukvarjajo pretežno z mladinskim delom in delovanjem za mlade. Projekti in programi, ki jih izvajajo, pokrivajo številna področja, med drugim kulturno udejstvovanje in ustvarjalnost, aktivno državljanstvo, prostovoljstvo, neformalno učenje in preventivno delovanje na področju zdravja in socialnega varstva.

Organizacije delujejo v vseh 17 četrtnih skupnostih Ljubljane, kar omogoča široko prostorsko dostopnost aktivnosti za mlade. Javni zavodi in nevladne organizacije, ne le tiste, ki delujejo na področju mladinskega sektorja, prispevajo k bolj celostni podpori mladim v mestu, a vseeno ne naslavljajo nujno vseh lokalnih izzivov, ki so značilni za določene soseske.

Mreža mladinskih centrov Ljubljana

S ciljem večje dostopnosti programov za mlade, smo v prvem strateškem dokumentu predvideli vzpostavitev Mreže mladinskih centrov Ljubljana. Oblikovana je bila leta 2017 in je vključevala 13 mladinskih centrov, v letu 2026 pa deluje na 21 lokacijah. Mrežo tvori 6 mladinskih centrov Javnega zavoda Mladi zmaji, 9 mladinskih centrov v upravljanju NVO ter 6 dnevnih centrov Centra za socialno delo Ljubljana. Mreža mladinskih centrov Ljubljana je skupnost mladinskih centrov v Ljubljani z jasno opredeljenim poslanstvom in smernicami. Njen glavni namen je **zagotoviti mladim varno, spodbudno okolje**, kjer lahko odkrijejo in razvijajo svoje talente, krepijo lastno moč in vrednost ter se vključujejo in aktivno sodelujejo v družbi.

Projekti in programi lokalnih mladinskih aktivnosti

Mestna občina Ljubljana vsako leto, preko javnega razpisa, sofinancira približno 80 projektov in programov za mlade, ki jih izvajajo nevladne organizacije s področij:

- skrbi za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- zdravega in aktivnega načina življenja mladih s poudarkom na duševnem zdravju mladih,
- usposabljanja ter večanja kompetenc in socialnih veščin,
- dostopa do trga delovne sile in povečevanja zaposljivosti mladih,
- dostopa do kulturnih dobrin in spodbujanja njihove ustvarjalnosti,
- mobilnosti mladih in mednarodnega povezovanja.

Javni zavod Mladi zmaji

V raznoliki mreži izvajalcev mladinskega dela ima posebno in povezovalno vlogo Javni zavod Mladi zmaji (v nadaljevanju: JZ Mladi zmaji), ki ga je Mestna občina Ljubljana ustanovila že leta 2009, in ki deluje kot osrednji akter na področju mladine v Ljubljani. JZ Mladi zmaji je ključni strateški partner Mestne občine Ljubljana pri izvajanju, razvoju in nadgradnji programov mladinskega dela v mestu.

JZ Mladi zmaji s svojo razvejano mrežo mladinskih centrov in mobilnih programov zagotavlja stabilno infrastrukturo mladinskega dela ter neposreden stik z mladimi v lokalnih okoljih. Hkrati je nosilec številnih inovativnih pristopov, od participativnih in skupnostno usmerjenih praks (Mestni inkubator) do eksperimentalnih programov (mobilni mladinski center Ljuba in Drago ter skupnostni center Borc), ki se odzivajo na nove potrebe in izzive mladih. Posebnost delovanja JZ Mladi zmaji je uvajanje koncepta sočutja v mladinsko delo, ki v ospredje postavlja razumevanje življenjskih okoliščin mladih, krepitev odnosov, psihosocialno podporo ter ustvarjanje okolij, v katerih se mladi lahko razvijajo celostno in brez predsodkov. Zavod pomembno prispeva k razvoju standardov kakovosti mladinskega dela ter k prenosu dobrih praks v širši mladinski sektor.

Pomemben del delovanja JZ Mladi zmaji temelji tudi na aktivnem sodelovanju z nevladnimi organizacijami, vsebinskimi mrežami, javnimi zavodi in drugimi lokalnimi akterji. S tem ne le bogati programsko ponudbo za mlade, temveč tudi sistematično podpira razvoj organizacij, krepitev kompetenc izvajalcev in povezovanje različnih pobud. Na ta način JZ Mladi zmaji deluje kot stičišče sodelovanja ter kot katalizator pestrosti, dostopnosti in trajnostnega razvoja mladinskega dela v Ljubljani.

Na podlagi izjemnih rezultatov in pozitivnih učinkov dela v preteklih letih, ki so okrepili zaupanje v delovanje JZ Mladi zmaji in v učinke mladinskega dela, se je Mestna občina Ljubljana odločila za vzpostavitev osrednjega mladinskega centra v Palači Cukrarna, ki jo upravlja prav ta javni zavod.

V Ljubljani izvajamo kakovostno mladinsko delo

Mladi v Mestni občini Ljubljana skozi projekte in programe mladinskega dela uspešno razvijajo večšine, ki so ključne za samostojno in kakovostno življenje. Krepijo sposobnosti soočanja s stresom, pridobivajo nova znanja in kompetence za osebni ter profesionalni razvoj ter sodelujejo v aktivnostih, ki spodbujajo telesno in duševno zdravje.

Veliko pobud mladih pomembno prispeva tudi k skupnostni povezanosti in soustvarjanju bolj odprte, solidarne in vključujoče družbe. Mladinsko delo v Ljubljani tako dokazano podpira procese vseživljenjskega učenja, opolnomočenja ter uspešnega vključevanja mladih v družbo.

Rezultati vrednotenja projektov in programov, ki jih podpira OK, Urad za mladino MOL, potrjujejo pozitiven vpliv mladinskega dela. Mladi, vključeni v aktivnosti, so poročali, da so:

- izboljšali svojo sposobnost ustvarjalnosti in razvijanja novih idej (69 %),
- okrepili kompetence sodelovanja z drugimi (74 %),
- postali boljši pri nujenju podpore drugim (54 %),
- izboljšali upravljanje s konflikti (32 %),
- ter se začeli počutiti bolje in bolj pozitivno naravnano (58 %).

Ti podatki, pridobljeni z orodjem za spremljanje učinkov mladinskega dela Logbook, jasno kažejo, da mladinsko delo v Ljubljani predstavlja pomembno podporno okolje za rast in razvoj mladih ter za njihovo aktivno vlogo v skupnosti. Aktivno vključeni mladi prispevajo k bolj povezani, inovativni in vključujoči mestni skupnosti, saj s svojim sodelovanjem soustvarjajo lokalne rešitve, krepijo družbeno odgovornost ter dolgoročno prispevajo k trajnostnemu razvoju mesta.

Dosežki mladinskega dela v Ljubljani ustvarjajo dolgoročno vrednost za skupnost

Mladinske organizacije v Ljubljani ne izvajajo le aktivnosti za mlade in z mladimi, temveč ustvarjajo tudi trajne rezultate, ki omogočajo širjenje znanja in nadgradnjo doseženih učinkov. Poleg aktivnosti, namenjenih mladim, nastajajo priročniki, publikacije, procesni modeli in interaktivna orodja – od namiznih iger in sob pobega do didaktičnih kart. Ti produkti so praviloma dostopni kot odprti viri, kar omogoča njihovo nadaljnjo uporabo, nadgradnjo projektov ter prenos znanja v širšo skupnost tudi po zaključku posameznih programov.

Pomembno dodano vrednost predstavljajo vsebinske mreže organizacij mladinskega sektorja, ki jih podpira MOL. S svojimi dejavnostmi – rednimi usposabljanji mladinskih delavcev,

organizacijo strokovnih dogodkov in razvojem standardov kakovosti – pomembno prispevajo k profesionalizaciji in razvoju mladinskega dela.

Mestna občina Ljubljana zagotavlja pogoje za delovanje petih tematskih mrež:

- **Mreža MOST** – mednarodno sodelovanje,
- **Mreža KROJ** – karierni razvoj mladih,
- **Drugačna zveza** – preprečevanje nasilja med in nad mladimi,
- **Mreža Mlada ulica** – razvoj preventivnega uličnega dela ter
- **L'mit** – informiranje in svetovanje za mlade.

Te mreže omogočajo strokovno povezovanje, izmenjavo dobrih praks ter razvoj metodološko dovršenih pristopov, ki povečujejo dostopnost in učinkovitost mladinskega dela v mestu.

Prepoznavnost številnih ljubljanskih mladinskih organizacij presega lokalno okolje: dejavno sodelujejo v evropskih projektih, gradijo mednarodna partnerstva in so prepoznane po svoji strokovnosti.

Takšna strukturiranost sektorja ustvarja sinergijo, ki povečuje dolgoročne učinke mladinskega dela, krepi kompetence mladinskih delavcev, zagotavlja kakovostne storitve ter prispeva k razvoju mesta kot prostora, kjer mladi lahko trajno rastejo, ustvarjajo in soustvarjajo skupnost.

Izhodišča za oblikovanje Strategije MOL za mlade 2026-2035

Analiza izvajanja Strategije MOL za mlade 2016–2025

Analiza izvajanja predhodne strategije MOL za mlade, podprta z anketami med organizacijami s področja mladinskega dela in fokusnimi skupinami, je opredelila izhodišča za oblikovanje nove strategije. Ta naslavlja ključne izzive in potrebe mladih v Ljubljani ter se osredotoča na področja, ki pomembno vplivajo na kakovost življenja mladih tako v mestnem središču kot na obrobni območjih.

Ključna izhodišča so:

Krepitev mladinskih organizacij in organizacij za delo z mladimi - mladinske organizacije imajo ključno vlogo pri opolnomočenju mladih, podpora njihovem razvoju ter spodbujanju vključevanja v skupnost. Njihov nadaljnji razvoj in stabilna podpora sta nujna za kakovostne programe neformalnega učenja in za delovanje mladinskih centrov.

Večja prepoznavnost mladinskega dela - promocija priložnosti za mlade mora postati bolj ciljno usmerjena in stalnejša, saj mladi pogosto ne dobijo informacij o razpoložljivi podpori. Jasnejša komunikacija prispeva k večji udeležbi in krepitvi pomena mladinskega dela v mestu.

Aktivno vključevanje srednješolcev v oblikovanje mladinskih politik - vzpostavitev platforme za sodelovanje dijakov bo omogočila razvoj participativnih veščin in zagotovila, da je glas srednješolcev slišan pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje in prihodnost.

Posebna pozornost podeželski mladini - ljubljansko podeželje predstavlja 78,6 % površine mestne občine. Tu živi 3 % vseh mladih prebivalcev mesta. Mladina v teh okoljih se sooča z nižjo dostopnostjo do storitev in priložnosti. Nujna je uvedba ciljnih usmerjenih ukrepov, ki omogočajo povezovanje z mestnim središčem ter enakovredno vključevanje.

Spodbujanje multikulturalnosti in socialnega vključevanja - medkulturni dialog in programi, ki krepijo socialno povezanost, ustvarjajo bolj vključujoče okolje za vse mlade, ne glede na kulturno, socialno ali ekonomsko ozadje.

Vključitev načel krožnega gospodarstva - krožno gospodarstvo pomembno prispeva k trajnostnemu razvoju in zelenim kompetencam mladih. Krepitev teh vsebin spodbuja nastanek novih trajnostnih praks in priložnosti za razvoj zelenih delovnih mest.

Nadgradnja javnega prevoza in dostopnosti storitev - dostopen, učinkovit in ekonomsko sprejemljiv javni prevoz omogoča enake možnosti pri izobraževanju, druženju in kulturnem udejstvovanju, predvsem pa je ključnega pomena za mlade z obrobja mesta.

Več neformalnih prostorov za druženje in ustvarjanje - potrebna je vzpostavitev dodatnih, nekomercialnih prostorov, kjer se mladi lahko srečujejo, razvijajo ideje in oblikujejo skupnost, ne da bi bili omejeni s potrošnjo ali formalnimi strukturami.

Podpora programom sledenja na delovnem mestu - sledenje na delovnem mestu mladim omogoča dragocene praktične izkušnje ter lažji prehod v zaposlitev z boljšo poklicno orientacijo in usklajenostjo s potrebami trga dela.

Močnejša koordinacija programov za mlade - številni javni zavodi in nevladne organizacije izvajajo programe za mlade na različnih področjih delovanja Mestne občine Ljubljana, kot so kultura, okolje, šport, zdravje, socialno varstvo in izobraževanje. Pestrost in raznolikost programov, namenjenih mladim, predstavljata pomembno prednost mesta, vendar hkrati odpirata izziv šibkejše koordinacije med izvajalci.

Analiza kakovosti življenja mladih v mestu

Analiza kakovosti življenja mladih v Ljubljani je potekala med novembrom 2024 in septembrom 2025 pod sloganom *Brez tvojega mnenja lahko samo domnevamo* in je vključevala kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih metod. Z anketo ter moderiranimi in strukturiranimi pogovori smo zbirali mnenja mladih ter njihove predloge za izboljšanje pogojev in priložnosti za življenje v mestu.

Ugotovitve analize anket kažejo, da mladi Ljubljano večinoma doživljajo kot dostopno, čisto, zeleno in varno mesto, z visoko kakovostjo življenja. Pozitivno ocenjujejo tudi relativno dobro urejen javni prevoz, pestro dogajanje in bogato kulturno ponudbo ter številne možnosti za druženje in vzpostavljanje socialnih vezi. Med ključnimi elementi, ki po njihovem mnenju prispevajo h kakovosti življenja, izpostavljajo predvsem čistočo in urejenost mesta, obsežne zelene površine, možnosti za aktivno mobilnost (hojo in kolesarjenje), dostopnost storitev ter splošno prijaznost mestnega okolja. Vse navedeno krepi njihovo navezanost na mesto in željo, da bi v Ljubljani ostali tudi v prihodnje.

Hkrati pa mladi opozarjajo na dejavnike, ki kakovost njihovega življenja znižujejo. Med najresnejšimi izzivi izpostavljajo stanovanjsko problematiko, zlasti visoke cene nepremičnin in najemnin ter pomanjkanje dostopnih stanovanj, kar otežuje osamosvajanje in povečuje tveganje za revščino. Pomemben dejavnik so tudi visoke cene dobrin in storitev. Na področju mobilnosti nekateri zaznavajo pomanjkljivosti v javnem prevozu in prometni infrastrukturi, predvsem slabše povezave med določenimi deli mesta, neprilagojene vozne rede (še posebej v nočnem času), prometne zastoje v konicah ter pomanjkanje parkirišč. Izpostavljena je tudi potreba po nadaljnjem izboljševanju kolesarske infrastrukture in sistema izposoje koles.

Mladi opozarjajo, da mesto ponekod pomanjkljivo zadovoljuje njihove potrebe na področju družabnega in ustvarjalnega življenja. Pogosto imajo občutek, da niso primarna ciljna skupina mestnega dogajanja, pogrešajo več raznolikih, dostopnih in nekomercialnih prostorov, kjer bi lahko sami sooblikovali vsebine in način delovanja. Gostinsko ponudbo ocenjujejo kot predrago ali nezadostno, hkrati pa zaznavajo, da se številne aktivnosti v mestu zaključijo že relativno zgodaj, okoli 22. ure. Nekateri izpostavljajo tudi zmanjšan občutek varnosti, večjo prisotnost migrantov ter vse večjo prilagojenost mesta turizmu, kar povzroča gnečo in rast cen ter po njihovem mnenju pogosto ne naslavlja potreb lokalnega prebivalstva.

Kvantitativna analiza ni pokazala statistično pomembnih povezav med zaznanimi dejavniki kakovosti življenja in demografskimi spremenljivkami, kot so starost, spol ali socialno-ekonomski status. To pomeni, da so percepcije mladih glede dejavnikov, ki kakovost življenja v Ljubljani zvišujejo ali znižujejo, razmeroma homogeno porazdeljene znotraj populacije in da so njihova stališča v veliki meri enotna.

Tudi v moderiranih pogovorih so mladi poudarili prednosti Ljubljane kot kompaktnega mesta, ki omogoča dobro dostopnost in številne možnosti za aktivno preživljanje časa. Ob tem pa so kot ključne strukturne izzive ponovno izpostavili stanovanjsko nedostopnost, prometno obremenjenost ter pomanjkanje raznolikih prostorov za ustvarjanje, druženje in neformalno učenje.

Njihova vizija Ljubljane za leto 2035 je usmerjena v digitalno napredno, pametno in podnebno odporno mesto z učinkovitejšim in bolj dostopnim javnim prevozom ter več priložnostmi za delo in razvoj v inovativnih ter trajnostno naravnanih panogah. Podnebna kriza je prepoznana kot največji skupni izziv prihodnosti, ki zahteva odločne, celostne in dolgoročne ukrepe.

Mladi si obenem želijo bistveno boljšega in bolj sistematičnega vključevanja v procese odločanja ter poudarjajo, da mora biti njihov glas slišan pri oblikovanju rešitev za mestne izzive. Med ključnimi prioritetami izpostavljajo izboljšanje dostopa do stanovanj, učinkovitejše odzivanje na podnebne spremembe ter krepitev socialne vključenosti in enakih ekonomskih priložnosti. Priložnosti za nadaljnji razvoj vidijo v nadaljevanju digitalne preobrazbe, razvoju trajnostne mobilnosti ter vzpostavitvi trajnih mehanizmov za sodelovanje mladih pri soustvarjanju mestnih politik.

Trajno in sistematično vključevanje perspektiv mladih tako ostaja ključno izhodišče za gradnjo odpornega, vključujočega in v prihodnost usmerjenega mesta, kar predstavlja pomembno podlago za oblikovanje nadaljnjih usmeritev in ukrepov Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2026–2035.

Ugotovitve drugih raziskav

Analiza izbranih raziskav – Punce in javni prostor, Mladi pravijo 2024, Potrebe in izkušnje mladih LGBTIQ+ v Mestni občini Ljubljana ter nacionalne raziskave Duševno zdravje mladih v kontekstu globalnih kriz – razkriva širok, medsebojno prepleten spekter izzivov in potreb mladih.

Skupne ugotovitve potrjujejo, da duševno zdravje mladih ni zgolj osebna ali zdravstvena tema, temveč je močno povezano s kakovostjo življenjskih pogojev, socialno povezanostjo, občutkom varnosti in možnostjo, da mladi vidijo svojo prihodnost kot obetavno. Preventivni, vključujoči in skupnostno usmerjeni pristopi so pri tem bistvenega pomena, saj krepijo varne odnose, pripadnost in odpornost skupnosti.

Raziskava Mladi pravijo 2024 kaže, da mladi kljub družbenim in ekonomskim izzivom ohranjajo optimizem in željo po aktivnem prispevku k skupnosti. Hkrati raziskava o mladih LGBTIQ+ izpostavlja potrebo po varnih, dostopnih in vključujočih okoljih, zlasti v mladinskih programih in prostorih, kjer se oblikujejo identitete, odnosi in pogled na svet.

Za zagotavljanje enakih možnosti za vse mlade je ključno, da se programi in storitve prilagajajo različnim potrebam, da se mlade dejavno vključuje v procese odločanja ter da se utrjujejo prakse, ki temeljijo na dialogu, zaupanju in sprejemanju različnosti.

Ta spoznanja potrjujejo naše ugotovitve in predstavljajo pomembno podlago pri oblikovanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2026–2035.

Oblikovanje jutrišnjega dne: Vizija mladih za Ljubljano 2035

Vizija Ljubljane, pripravljene na prihodnost

Mladi si Ljubljano leta 2035 predstavljajo kot tehnološko napredno, trajnostno naravnano in gospodarsko živahno skupnost z dostopnimi in kakovostnimi javnimi storitvami, še posebej na področju mobilnosti. Digitalne tehnologije naj bi pomembno prispevale k izboljšanju vsakdanjega življenja.

Vizija mlade generacije združuje učinkovitost, dostopnost in nove gospodarske priložnosti na eni strani ter vključevanje in občutek skupnosti na drugi. Tehnologijo dojemajo kot sredstvo za reševanje ključnih urbanih izzivov, od mobilnosti do prilagajanja trgu dela, ne pa kot cilj sam po sebi. Hkrati poudarjajo, da »pametno mesto« ne sme nikdar nadomestiti človeškega stika, solidarnosti in občutka pripadnosti.

To pomeni, da morajo biti naložbe v digitalno infrastrukturo utemeljene na otipljivih koristih za kakovost življenja: boljše storitve, hitrejši in zanesljivejši prevoz, digitalno podprta podjetnost ter več inovativnih priložnosti za mlade. Tak razvoj zahteva tudi krepitev digitalnih kompetenc in okolja, ki privablja in zadržuje mlade talente.

Poleg tehnološkega napredka mladi izpostavljajo potrebo po močni in povezani skupnosti. Želijo si več prostorov, kjer se lahko srečujejo, izražajo svoje ideje in sodelujejo pri oblikovanju rešitev za življenje v mestu. Prostorov, ki so nekomercialni, enostavno dostopni in razporejeni po vseh delih Ljubljane. Takšni prostori krepijo mreže sobivanja, vzajemne podpore in občutek, da je vsak posameznik soustvarjalec skupnosti.

S stališča mladih bo prihodnost Ljubljane uspešna tam, kjer se prepletata dva elementa: **tehnološki napredek, ki izboljšuje storitve, ter skupnostna infrastruktura, ki krepi odnose, dialog in pripadnost.**

To je temelj njihove vizije mesta, v katerem želijo ostati, ustvarjati in soustvarjati prihodnost.

Trajni in nastajajoči izzivi za leto 2035

Mladi v Ljubljani izpostavljajo več dejavnikov, ki vplivajo na kakovost življenja v mestu.

Dostopnost stanovanj

V Ljubljani visoke cene nepremičnin in tržnih najemnin v kombinaciji s pomanjkanjem dostopnih, zlasti javnih najemnih stanovanj, mladim bistveno omejujejo dostop do primerne bivanja. Takšne razmere neposredno zavirajo njihovo osamosvajanje, povečujejo tveganje

revščine ter jih pogosto silijo v drage tržne najeme ali v dolgotrajne dnevne migracije iz drugih občin, saj povpraševanje po stanovanjih močno presega razpoložljivo ponudbo. Stanovanjska nedostopnost se tako umešča med ključne ekonomske pritiske na mlade, skupaj z naraščajočimi cenami osnovnih dobrin in storitev, ter pomembno omejuje možnosti za stabilno in samostojno življenje v mestu.

Čeprav ni podatkov na lokalni ravni, se v Sloveniji mladi v povprečju osamosvojijo (odseliijo od doma) pri starosti okoli 28,9 let, kar je višje od povprečja EU (26,2 leta). Podatki iz raziskav Eurostata in Statističnega urada RS za leto 2024 kažejo, da ta trend vztraja, čeprav se je med letoma 2010 in 2020 starost rahlo znižala z 29,5 na 27,7 let.

Javni prevoz in prometna infrastruktura

Mestna občina Ljubljana redno vlaga v razvoj in izboljševanje javnega prevoza ter prometne infrastrukture, pri čemer javno podjetje Ljubljanski potniški promet zagotavlja storitve na območju mesta in sedemnajstih primestnih občin z uvajanjem sodobnih, okolju in osebam z oviranostmi prijaznih avtobusov, optimizacijo voznih redov, izobraževanjem voznikov ter izvajanjem ukrepov trajnostne mobilnosti, kar po uradnih podatkih prispeva k večji uporabi javnega prevoza. Kljub temu mladi opozarjajo na vztrajne izzive, zlasti na slabo povezanost robnih naselij z izobraževalnimi središči, pomanjkljive prečne povezave med obrobni območji brez potovanja skozi središče mesta, preobremenjenost avtobusov v prometnih konicah ter potrebo po bolj prilagojenih voznih redih in pogostejših nočnih linijah za varen dostop do družabnih dejavnosti. Dodatno izpostavljajo nujnost tehničnih izboljšav za večjo pretočnost potnikov, izboljšanje občutka varnosti zaradi neprimerne vedenja posameznih potnikov, ter boljše usklajevanje mestnega in državnega prometa za dolgoročno učinkovit in uporabniku prijazen prometni sistem. Na področju prometne infrastrukture, kljub uvajanju rumenih pasov in obnovi cest, mesto v konicah še vedno zaznamuje zastoji, medtem ko se mladi soočajo tudi s pomanjkanjem parkirišč za dnevne migrante in prostorsko stisko v starejših soseskah, dodatno pa so v slabšem položaju mladi najemniki brez urejenih pogodb, ki zaradi neurejenega statusa ne morejo pridobiti parkirnih dovolilnic, kar pogloblja njihove finančne in bivanjske obremenitve.

Razvoj in nadgradnja kolesarske infrastrukture ter sistemov trajnostne mobilnosti

Mestna občina Ljubljana je na področju spodbujanja kolesarjenja dosegla visoko raven razvoja, zlasti z vzpostavitvijo samopostrežnega sistema BicikeLJ, ki s trenutno 86 postajami in 860 kolesi predstavlja pomemben steber trajnostne urbane mobilnosti ter mladim omogoča hitre, cenovno dostopne in okolju prijazne premike po mestu, hkrati pa prispeva k zmanjšanju avtomobilskega prometa v mestnem središču. Kljub velikemu deležu kolesarskih poti in aktivnemu vključevanju mladih v promocijske projekte, trajnostne mobilnosti ostajajo ključni izzivi v nadaljnji nadgradnji in večji povezanosti kolesarske infrastrukture, zlasti v zagotavljanju neprekinjenega in varnega kolesarskega omrežja, povečanju števila namenskih parkirišč za kolesa, prilagoditvah prometnih ureditev na enosmernih ulicah ter širitvi sistema izposoje z dodatnimi kolesi, kar bi kolesarjenje še utrdilo kot eno najprivlačnejših in najbolj dostopnih oblik mobilnosti v mestu.

Družabno življenje mladih

Ljubljana se z raznoliko ponudbo prostega časa, kulture in gostinstva uveljavlja kot dinamično urbano središče z visoko kakovostjo bivanja, kar potrjujejo tudi strateške usmeritve Mestne občine Ljubljana, ki mesto opredeljujejo kot prostor kulture, ustvarjalnosti in medgeneracijskega vključevanja. Kljub temu mladi opozarjajo na pomanjkanje vsebin, ki bi bile ciljno prilagojene njihovim interesom, ter na prevladujočo komercializacijo ponudbe, zaradi česar izpostavljajo potrebo po bogatejši nekomercialni in soustvarjalni ponudbi ter vzpostavitvi neformalnih in avtonomnih večnamenskih prostorov za druženje, tudi v večernem in nočnem času. Za dolgoročen razvoj družabnega življenja mladih je ključno njihovo aktivno vključevanje v načrtovanje mestnega dogajanja, hkrati pa opozarjajo na skrb vzbujajoč upad občutka varnosti in na prostorsko koncentracijo družabnega dogajanja predvsem v mestnem središču, kar zmanjšuje dostopnost in raznolikost družbenega življenja v širšem urbanem prostoru.

Podnebne spremembe

Med dolgoročne izzive mladi visoko postavljajo podnebne spremembe. Razumejo jih kot ključni dejavnik, ki bo oblikoval možnosti bivanja v mestu, od vplivov na zdravje in naravne vire, do vidikov infrastrukture ter socialne varnosti. Pričakujejo systemske ukrepe, ki presežejo simbolne ali parcialne “zelene” pobude. Ključne besede njihove vizije so odpornosti, prilagajanje in trajnost.

To pomeni:

- integracijo podnebnih ukrepov v celotno urbano načrtovanje (promet, energija, stanovanja, ravnanje z odpadki),
- dolgoročno načrtovanje znotraj okvirov planetarnih mej,
- investicije v rešitve, ki zmanjšujejo ranljivost mesta ob prihodnjih šokih.

Mladi so pri tem visoko motivirani soustvarjalci sprememb in pomembni zavezniki ambicioznih okoljskih politik.

Zmanjšan občutek varnosti

V zadnjih letih je vprašanje varnosti v Ljubljani postalo izrazito izpostavljeno, saj raziskave javnega mnenja in specifične študije med mladimi potrjujejo trend upadanja subjektivnega občutka varnosti. Mladi to problematiko pogosto povezujejo z vrstniškim nasiljem, spletnimi zlorabami ter izkušnjami s fizičnim ali čustvenim nadlegovanjem. Posebej ranljive so skupine, kot so LGBTIQ+ mladi, ki opozarjajo na potrebo po bolj vključujočih in varnih javnih prostorih v različnih delih mesta.

Kljub temu, da je Ljubljana v evropskem merilu varno mesto z visoko stopnjo preiskivosti dejanj, na negativen subjektivni občutek močno vplivajo vidni znaki kriminalitete, kot so vandalizem in prisotnost drog na izpostavljenih točkah, ter hitro širjenje novic o nasilnih dogodkih na družbenih omrežjih. Ta razkorak med statistiko in dejanskim doživljanjem varnosti poudarja nujnost krepitve preventivnih programov in aktivnejše prisotnosti na terenu.

Skupnostno delovanje

Pomembno pričakovanje mladih je tudi krepitev skupnostnega delovanja. Izpostavljajo pristop od spodaj navzgor, v katerem lokalne skupnosti aktivno sodelujejo pri oblikovanju rešitev in kjer se odločitve opirajo na realne potrebe, izkušnje in ideje prebivalcev. Takšen model prispeva k uravnoveženju interesov, večji kakovosti zasnovanih rešitev ter utrjevanju zaupanja v mestno upravljanje.

Usklajevanje interesov turizma in lokalne skupnosti

Ljubljana se je v preteklem desetletju razvila kot pomembna turistična destinacija. Svojo ponudbo gradi predvsem na industriji srečanj ter kot mesto oddiha. V poletnih mesecih je v mestu veliko turističnega dogajanja, večje skupine turistov pa vplivajo na vsakodnevno življenje meščanov.

Mesto skozi delovanje Zavoda za turizem Ljubljana poskuša nagovoriti tudi meščane. Program, ki ga vsako leto v septembru pripravijo v sodelovanju z več kot 60 partnerji, tudi meščankam in meščanom daje priložnost, da doživijo pestro turistično ponudbo Ljubljane in spoznavajo obraze, ki s svojo ustvarjalnostjo in gostoljubnostjo soustvarjajo živahen utrip slovenske prestolnice.

Skozi pogovore z mladimi se kaže, da ti pogosto premalo poznajo možnosti, ki jim jih ponuja mesto. Zato je informiranje o možnostih ter iskanje ravnotežja med ponudbo namenjeno turistom in ponudbo za meščane eden ključnih gradnikov ustvarjanja pogojev za sobivanje.

Nosilne usmeritve mladinske politike Mestne občine Ljubljana

Medsebojna povezanost izzivov kot temelj celostnega urbanega razvoja

Ponavljajoče se teme v izjavah mladih kažejo na močno medsebojno povezanost ključnih izzivov. Stanovanjska nedostopnost negativno vpliva na osamosvajanje in karijerne priložnosti mladih, hkrati pa omejuje razvoj novih gospodarskih dejavnosti. Podnebne spremembe posegajo v zdravje prebivalcev, infrastrukturo in spreminjanje navad na področju mobilnosti. Učinkovito oblikovanje politik na teh področjih je možno le ob aktivni vključenosti mladih, ki te izzive doživljajo neposredno.

Kompleksni prepleti tem zahtevajo celostne pristope. Izolirani ukrepi lahko zmanjšujejo učinek drugih ukrepov ali celo poglobijo druge težave. Celosten in integriran pristop, ki prepoznava so-odvisnosti med posameznimi področji ter izkorišča njihov sinergijski potencial mora zato postati in ostati ena od nosilnih usmeritev razvoja mladinskih politik v mestu.

Strategija zato presega sektorsko logiko upravljanja. Politike dostopnega bivanja naj se obravnavajo tudi kot vzvod gospodarskega razvoja in privabljanja mladih talentov. Podnebni ukrepi morajo biti sestavni del prometnega, energetskega in prostorskega načrtovanja. Krepitev participacije mladih pa mora biti vključena v vse razvojne procese, saj zagotavlja, da so rešitve skladne z dejanskimi potrebami skupnosti.

Celostno načrtovanje mladim prijaznega mesta tako temelji na treh ključnih povezavah:

- **bivanje** ↔ **priložnosti** (stanovanja kot osnova za življenje, delo in ustvarjanje)
- **okolje** ↔ **infrastruktura** (trajnostna pripravljenost na prihodnje izzive)
- **skupnost** ↔ **odločanje** (aktivna vloga mladih pri nastajanju rešitev)

Tak medsektorski okvir je nujen za izgradnjo Ljubljane, ki bo odporna, vključujoča in bogata s priložnostmi — mesta, ki ne le odgovarja na izzive mladih, temveč skupaj z njimi oblikuje prihodnost.

Spodbujanje aktivne participacije mladih

Izjave mladih jasno poudarjajo pomen participacije in občutka, da je njihov glas slišan in upoštevan. Vključevanje mladih pri oblikovanju mestnih politik zato ne sme biti enkratni dogodek, temveč stalna praksa, ki podpira trajen dialog med mladimi in mestom.

Posvetovanja zajamejo predvsem trenutni pogled na potrebe mladih, te pa se hitro spreminjajo skupaj z družbenimi in ekonomskimi okoliščinami. Če so priložnosti za sodelovanje omejene na občasne posvetovalne procese, obstaja tveganje, da se mladi počutijo izvzete iz odločanja, kar lahko vodi v upad zaupanja in občutek odtujenosti.

Vzpostavitev trajnih, dostopnih in smiselno zasnovanih mehanizmov vključevanja mladih:

- krepi zaupanje v institucije,
- spodbuja občutek pripadnosti skupnosti,
- zagotavlja, da so politike odzivne in relevantne,
- spodbuja razvoj aktivnega državljanstva.

Zahteva mladih po »slišnosti našega glasu« je neposreden poziv k nadaljevanju in nadgradnji strukturiranih oblik sodelovanja, ki omogočajo soustvarjanje rešitev in aktivno vlogo mladih pri oblikovanju prihodnosti Ljubljane.

Stalno vključevanje mladih je tako ključno za razvoj sodobne, vključujoče in odporne mestne skupnosti ter za krepitev generacije, ki bo v prihodnje vodila njen razvoj.

Izbor ključnih področij Strategije MOL za mlade 2026 - 2035

Analiza vizije mladih za mesto 2035 in rezultatov raziskav je razkrila ponavljajoče se teme, ki smo jih opredelili kot temeljne gradnike strategije.

Prečne teme oziroma strateški stebri, ki hkrati naslavljajo več področij in prispevajo k bolj celostnem pogledu na ključne vsebine so:

- zeleno in trajnostno mesto,
- pametno in digitalno mesto,
- vključujoče in participativno mesto ter
- mesto priložnosti.

Kot ožja področja **pomembnih razvojnih vsebin** se kažejo:

- razvoj mladinskega dela,
- stanovanjske rešitve,
- mobilnost,
- izobraževanje in zaposlovanje,
- kultura, šport in prosti čas ter
- zdravje in socialna varnost.

Strategija MOL za mlade 2026 – 2035 – ključna področja cilji in ukrepi

Zeleno in trajnostno mesto

Mladi Ljubljano doživljajo kot zeleno, varno in dostopno mesto z visoko kakovostjo življenja. Cenijo kompaktno urbanistično zasnovo, ki spodbuja hojo in kolesarjenje, ter raznoliko kulturno in družabno ponudbo. Pozitivno ocenjujejo javno infrastrukturo in možnosti aktivne mobilnosti, vendar hkrati izpostavljajo, da ta še ne odgovarja v celoti njihovim potrebam.

V mestu se že izvajajo številne pobude, ki mlade povezujejo z naravo, krepijo okoljsko ozaveščenost in spodbujajo zelene prakse ter podjetništvo. Med izstopajočimi primeri so Livada LAB, Mestni inkubator, Umanotera, Focus, ZSKSS in Mestna zveza tabornikov. Digitalna orodja, kot je aplikacija PSL za izračun ogljičnega odtisa, mladim omogočajo konkretne korake v smer trajnostnega življenjskega sloga.

Kljub temu večina pobud deluje kot pilotne aktivnosti ali projekti omejenega trajanja, zaradi česar se pozitivni učinki pogosto ne prenesejo v dolgoročne spremembe.

Mladi in mladinsko delo v zelenem in trajnostnem mestu

Za doseganje vidnih in trajnih rezultatov je potrebno:

- okrepiti sistemsko podporo in dolgoročno vključevanje obstoječih dobrih praks v mladinsko politiko,
- spodbujati modele souporabe (kot so npr. knjižnice reči), ki omogočajo boljšo izrabo virov,
- povezovati pobude na presečišču športa, okolja, kulture in podjetnosti,
- krepiti razvoj zelenih kompetenc mladih, tudi preko mednarodnih programov,
- podpirati mladinske ideje in inovacije, ki odgovarjajo na okoljske izzive mesta.

Velik potencial predstavljajo novi prostori za učenje, druženje in delo, kot so »zelenе dnevne sobe« – odprta, dobro opremljena okolja, namenjena soustvarjanju in izmenjavi znanja.

Ključno je vključevanje mladih v urbanistično načrtovanje: pri oblikovanju javnega prostora naj imajo dejansko možnost soodločanja, saj prav oni najboljše razumejo vpliv urbanizacije na kakovost življenja v mestu.

Vzpostavitev stalnega in strukturiranega dialoga med mladimi in odločevalci je zato temeljni korak k trajnostni prihodnosti Ljubljane – mestu, ki znanje in pobude mladih ne le posluša, temveč jih tudi uresničuje.

Cilj 1: Akterji v mladinskem delu delujejo po trajnostnih načelih

Akterji v mladinskem delu v svoje delovanje vključujejo trajnostno ravnanje in zeleno naročanje ter tako prispevajo k razvoju mladih kot odgovornih in aktivnih članov skupnosti.

Ukrep 1.1.: Podpora mladinskim organizacijam pri vključevanju načel trajnostnega delovanja v strateške dokumente in podpora pri skrbi za njihovo izvajanje.

Ukrep 1.2.: Vzpostavitev sistema, ki omogoča učinkovitejšo uporabo obstoječe opreme in prostorov (kot npr. »knjižnice reči organizacij za mlade«) ter spodbuja sodelovanje in trajnostno rabo virov v mladinskem sektorju.

Kazalniki:

- Število mladinskih organizacij v MOL, ki so z uvedenimi ukrepi vključile trajnostna načela v svoje delovanje ter izvajajo aktivnosti za krepitev trajnostnih vrednot med mladimi.
- Vzpostavljen in delujoč sistem za uporabo opreme in prostorov, ki se odraža v povečani stopnji izkoriščenosti obstoječe opreme in prostorov ter v številu sodelujočih organizacij/ uporabnikov.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije; vzpostavitev »Knjižnice reči organizacij za mlade« do konca leta 2027.

Viri financiranja: Proračun MOL.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter drugimi mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade.

Cilj 2: Mladi živijo trajnostne in samooskrbne prakse

Spodbujati mlade k oblikovanju trajnostnih navad ter razvoju samooskrbnih in okolju prijaznih praks, ki krepijo odgovoren odnos do okolja, zmanjšujejo količino odpadkov in prispevajo k razvoju močnih lokalnih skupnosti, hkrati pa mladim odpirajo nove priložnosti za učenje, sodelovanje in aktivno državljanstvo.

Ukrep 2.1.: Krepitev trajnostnih kompetenc mladih in podpora mladinskim projektom s področja trajnostnega razvoja.

Ukrep 2.2.: Vključitev posebnih kriterijev za krepitev dejavnosti s področja trajnostnega razvoja v mestne javne razpise MOL.

Ukrep 2.3.: Kampanje za ozaveščanje o podnebnih spremembah in vplivu človeka na okolje.

Ukrep 2.4.: Razvoj modela »Zelene dnevne sobe«.

Kazalniki:

- Število projektov, delavnic in kampanj, povezanih s trajnostnim življenjem, krožnim gospodarstvom, zmanjševanjem odpadkov, varovanjem okolja, urbano samooskrbo, trajnostno mobilnostjo ter drugimi okoljskimi temami, ki jih izvajajo mladinske organizacije in drugi akterji.
- Število mestnih javnih razpisov, v katere so vključeni posebni kriteriji za krepitev trajnostnega razvoja dejavnosti.

- Število informativnih in participativnih kampanj, ki mlade in širšo skupnost spodbujajo k aktivnemu odzivanju na podnebne izzive.
- Razvit in vzpostavljen model »Zelene dnevne sobe« ter izvedba dveh pilotnih pop-up zelenih dnevnih sob ter vrednotenje rezultatov.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije, priprava idejnega projekta in modela »Zelene dnevne sobe« v letu 2026, pilotna izvedba v letu 2026; kriteriji v javnih razpisih od leta 2027 dalje.

Viri financiranja: proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Oddelek za varovanje okolja, mladinske in druge nevladne organizacije, ki delujejo na tem področju.

Pametno in digitalno mesto

Mestna občina Ljubljana je leta 2023 sprejela Strategijo digitalnega razvoja Mestne občine Ljubljana v obdobju 2023 – 2027. Svoj digitalni razvoj usmerja preudarno in z mislijo na ljudi, še posebej mlade, ki so ključni soustvarjalci pametnega mesta prihodnosti. Digitalne rešitve mesto uporablja za hitrejšo, preglednejšo in uporabniku prijaznejšo urejanje vsakdanjih življenjskih situacij ter za učinkovitejše upravljanje mesta, ob hkratnem prispevku k podnebni nevtralnosti, h kateri se je Ljubljana zavezala v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest. Poseben poudarek je namenjen razvoju digitalnih kompetenc in vključevanju vseh – nihče ne sme ostati zadaj.

Ljubljana se razvija v pametno in digitalno povezano mesto, ki mladim omogoča priložnosti za učenje, ustvarjanje, inovacije in aktivno državljanstvo. Mladi imajo širok dostop do javnih storitev, brezplačnega mestnega Wi-Fi omrežja ter digitalnih rešitev za trajnostno mobilnost, kot so BicikeLJ in aplikacije za načrtovanje poti.

Pomemben del digitalnega ekosistema predstavljajo inovacijski in podjetniški programi, v katere se mladi aktivno vključujejo - Mestni inkubator, Mladi Rog, programi Tehnološkega parka Ljubljana, Regijske razvojne agencije Ljubljanske urbane regije, hackathon in lokalne pobude v četrtnih skupnostih, ki omogočajo soustvarjanje digitalnih rešitev za mestne izzive.

Mesto krepi digitalne kompetence mladih, pri čemer daje poudarek varni, odgovorni in vključujoči uporabi tehnologije. Ključni akterji na tem področju so Digitalni mladinski center JZ Mladi zmaji, Računalniški muzej, karierna klepetalnica Mreže KROJ ter platforma Ljubljana, mesto učenja, ki mladim omogoča neformalno učenje in razvoj znanj skozi različne priložnosti. K digitalni ustvarjalnosti mladih pomembno prispevata tudi Radio Študent in Radio Eter, kjer mladi pridobivajo izkušnje s produkcijo podcastov, oddaj in spletnih vsebin.

Mladi in mladinsko delo v pametnem in digitalnem mestu

Digitalna mestna identiteta, kot jo danes predstavlja kartica Urbana, že povezuje mlade z različnimi storitvami. V prihodnje bo »Urbana digitalna platforma MOL« postala še ključ do učnih prostorov, digitalnih kulturnih vavčerjev in drugih ugodnosti, ki mladim olajšajo dostop do vsebin in priložnosti v mestu.

Za nadaljnji razvoj pametnega mesta je ključna trajna podpora digitalnemu mladinskemu delu z varnimi, preverjenimi in vključujočimi digitalnimi prostori, ki mladim omogočajo:

- aktivno sodelovanje pri oblikovanju mestnih politik,
- krepitev digitalne pismenosti in kritičnega razmišljanja,
- razvoj ustvarjalnih in podjetniških idej,
- enakovreden dostop do storitev in priložnosti.

Mesto bo v sodelovanju s partnerji mladim in drugim prebivalcem omogočalo pridobivanje digitalnih znanj, dostop do podpore ter uporabo sodobnih digitalnih orodij. Ob tem bo Ljubljana spodbujala razvoj inovativnih digitalnih rešitev v sodelovanju z mladimi, akademsko sfero, zagorskimi podjetji in drugimi mesti.

Cilj 1: Zagotoviti enak dostop mladih do digitalnih storitev in pametne infrastrukture

Zanesljiva brezžična širokopasovna infrastruktura je ključna za informiranje, izobraževanje in aktivno sodelovanje v življenju mesta. Le-ta tudi omogoča sodobno obliko vključevanja mladih v e-prostovoljstvo, ki tradicionalno obliko prostovoljstva širi v digitalno okolje. Digitalna orodja in platforme tako postajajo nove poti za izražanje solidarnosti, ustvarjalnosti in aktivnega državljanstva.

Ukrep 1.1.: Postavitev opreme in mestnega pohištva, ki omogočajo brezplačen dostop do Wi-Fi omrežja in polnjenja elektronskih naprav.

Ukrep 1.2.: Razvoj e-prostovoljstva kot nove oblike sodelovanja mladih.

Ukrep 1.3.: Spodbujanje razvoja digitalne infrastrukture in orodij za vključevanje mladih v e-prostovoljstvo.

Kazalniki:

- dopolnitev Kataloga cestne opreme in uličnega pohištva za urejanje javnega prostora MOL z opremo, ki omogoča dostop do WiFi in polnilnih naprav ter vzpostavitev vsaj dveh konkretnih rešitev v mestu (primera dobre prakse).
- Število e-prostovoljskih programov/aktivnosti ter število e-prostovoljcev in število opravljenih e-prostovoljskih ur.
- Vzpostavljeni sistemi priznavanja učnih učinkov e-prostovoljstva.
- Vzpostavljene ali nadgrajene obstoječe digitalne infrastrukture ter orodja za e-prostovoljstvo.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade.

Cilj 2: Dostop do pomembnih informacij in e-storitev skozi mrežo zanesljivih digitalnih orodij

Mladim bomo omogočili preprost, hiter in pregleden dostop do informacij in storitev, ki vplivajo na njihovo vsakdanjo življenje, od izobraževanja in kulture do mobilnosti in javnih storitev. Razvoj digitalnih rešitev in odprtih podatkov spodbuja inovativnost, večjo informiranost ter aktivnejše sodelovanje mladih v življenju mesta.

Ukrep 2.1: Razvoj mladinske digitalne platforme.

Kazalniki:

- Po zgledu interaktivnega zemljevida oblikovana in redno aktualizirana digitalna platforma za informiranje mladih o dogajanju v mestu.
- Število promocijskih kampanj o digitalni informacijski platformi na kanalih, ki dosegajo mlade.

Časovni okvir: do konca leta 2028.

Viri financiranja: Proračun MOL.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade.

Cilj 3: Krepitev digitalne pismenosti mladih v mestu

Digitalna in kritična pismenost omogočata varno, odgovorno in premišljeno rabo digitalnih tehnologij ter prepoznavanje zavajajočih informacij. Pri tem je pomembno tudi ozaveščanje o tveganjih prekomerne uporabe zaslonov, ki vplivajo na duševno zdravje, telesno dejavnost in kakovost odnosov.

Ukrep 3.1.: Nadgradnja digitalnih veščin in kritičnega vrednotenja digitalnega sveta med mladimi.

Kazalniki:

- Vključitev ukrepov za krepitev teh dejavnosti v kriterije mestnih javnih razpisov za mladinsko delo.
- Število izvedenih programov/aktivnosti na področju digitalnih veščin in medijske pismenosti.
- Število vključenih mladih in doseženih učnih izidov na področju digitalnih kompetenc.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije; kriteriji v javnih razpisih od leta 2027 dalje.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade.

Vključujoče in participativno mesto

Vključevanje mladih in njihovo aktivno državljanstvo sta temeljna za skupnost, ki prevzema odgovornost za svoj razvoj. Ljubljana kot največje slovensko mesto se srečuje z raznolikimi potrebami mladih, ki izhajajo iz spreminjajoče se demografske podobe, prisotnosti priseljencev in tujih delavcev z družinami, mladih z manj priložnostmi ter tistih, ki se v domačem okolju ne počutijo sprejete in v mestu iščejo svoj prostor pod soncem. Razvoj sistemov, kot je osebna asistenca, dodatno povečuje vidnost skupin, ki so bile v preteklosti pogosto izključene iz javnega prostora.

Mesto ima priložnost raznolikost prepoznati kot pomembno prednost ter jo vključiti v oblikovanje politik in storitev. Aktivno državljanstvo mladih, njihovo sodelovanje v odločanju, javnih razpravah, volitvah in digitalnih participativnih procesih krepi demokratično kulturo, transparentnost in odpornost skupnosti.

Posebna pozornost ostaja namenjena mladim z manj priložnostmi, ki se pogosto ne vključujejo v obstoječe mreže in programe. Mladi prepoznajo potrebo po:

- formalnih mladinskih svetovalnih odborih,
- participativnem proračunu za mladinske projekte,
- digitalnih platformah za sprotno povratno informacijo in soustvarjanje rešitev.

Na ta način bomo zagotovili, da bo glas mladih slišan in upoštevan pri reševanju izzivov v mestu.

Mladi in mladinsko delo v vključujočem in participativnem mestu

Mladinsko delo ima ključno vlogo pri ustvarjanju vključujočega mesta, saj mladim nudi varne prostore, podporo, informacije in priložnosti za aktivno udeležbo. Kljub razvitosti mestnega okolja programi mladinskega dela še vedno ne dosegajo dovolj učinkovito nekaterih skupin, zlasti mladih migrantov, mladih iz priseljenjskih družin, brezdomnih mladih ter drugih mladih, ki ostajajo na robu obstoječih podpornih mrež.

Mladinske organizacije že izvajajo številne vključujoče in skupnostno usmerjene programe, ki jih Mestna občina Ljubljana podpira. V prihodnje bo pomembno dodatno okrepiti terensko delo, sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in medsektorsko povezovanje (z izobraževanjem, socialnim varstvom, kulturo in zdravjem), da bi se programi bolje prilagodili dejanskim potrebam mladih.

Poseben poudarek namenjamo pobudam, ki:

- povečujejo informiranost mladih o možnostih vključevanja,
- krepijo njihove socialne mreže in občutek pripadnosti,
- spodbujajo medkulturni dialog in solidarnost,
- preprečujejo nastajanje zaprtih in izključenih skupnosti.

Za doseganje vidnih in trajnih rezultatov je ključno, da imajo vsi mladi dostop do jasnih, razumljivih in dostopnih informacij o možnostih sodelovanja ter da se jih sistematično spodbuja k soustvarjanju programov in politik, ki vplivajo na njihovo življenje.

Cilj 1: Izboljšana dostopnost in relevantnost mladinskih programov v mestu za vse skupine mladih

Posebna pozornost je namenjena mladim, ki pogosteje izpadejo iz obstoječih mrež ali se v trenutnih programih ne počutijo varne in nagovorjene, med njimi mladim, vključenim v prilagojene programe vzgoje in izobraževanja, mladim z motnjami v duševnem razvoju, dolgotrajno bolnim mladim, mladim priseljencem ter mladim iz LGBTIQ+ skupnosti.

Ukrepi 1.1.: Podpora programom za razumevanje in sprejemanje različnosti ter multikulturalnosti.

Ukrep 1.2.: Podpora vključujočim programom in aktivno prepoznavanje raznolikih skupin mladih v mestu.

Ukrep 1.3.: Boljša dostopnost informacij za različne ciljne skupine mladih.

Kazalniki:

- Število kampanj in dogodkov, ki spodbujajo strpnost, sprejemanje različnosti in medkulturni dialog med mladimi v Ljubljani.
- Vključitev ukrepov za krepitev teh dejavnosti v kriterije razpisov s področja mladinskega sektorja.
- Priprava informacij v lahkem branju¹ za mlade s posebnimi potrebami, priseljence in druge skupine z oteženim dostopom do informacij.
- Izvajanje usposabljanj ekip, ki pripravljajo gradiva za mlade, za uporabo načel lahkega branja.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije; kriteriji v javnih razpisih in usposabljanje ekip za pripravo gradiv po načelih lahkega branja od leta 2027 dalje.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, mladinske organizacije in organizacije za mlade ter druge nevladne organizacije.

Cilj 2: Mladi aktivno sodelujejo pri soodločanju v mestu

Za delovanje demokratične skupnosti je ključna aktivna vloga mladih v procesih odločanja preko volitev, javnih razprav, strukturiranega dialoga in digitalnih oblik e-demokracije.

¹ Informacije v lahkem branju so prilagojen način podajanja pisnih informacij, ki so razumljive, jasne in nedvoumne, namenjene predvsem osebam z bralnimi težavami in s težavami v duševnem razvoju ter drugimi oviranostmi pri razumevanju.

Ukrep 2.1.: Podpora organizacijam, ki spodbujajo aktivno državljanstvo mladih.

Ukrep 2.2.: Razvoj digitalne platforme, ki omogoča neposredno participacijo v procesih odločanja.

Ukrep 2.3.: Vzpostavitev različnih oblik strukturiranega dialoga z mladimi.

Ukrep 2.4.: Vzpostavitev posvetovalnega telesa mladih iz četrtnih skupnosti MOL.

Ukrep 2.5.: Spodbujanje mladinske participacije z oblikovanjem metodologije za učenje o demokratičnih procesih na ravni ljubljanskih srednjih šol.

Kazalniki:

- Ukrepi za krepitev participacije mladih kot razpisni kriteriji s področja mladinskega sektorja.
- Število projektov in programov na ravni MOL na temo aktivnega državljanstva.
- Število mladih, vključenih v aktivnosti aktivnega državljanskega udejstvovanja.
- Vzpostavljena digitalna platforma/aplikacija, ki mladim omogoča podajanje predlogov, pripomb, sodelovanje v javnih razpravah in glasovanje o mestnih projektih ter nastajajočih predpisih.
- Vzpostavljen in delujoč proces strukturiranega dialoga z mladimi.
- Vzpostavljeno posvetovalno telo mladih predstavnikov četrtnih skupnosti, z jasno in formalizirano vlogo pri sooblikovanju mestnih politik, ki zagovarja interese mladih in lokalnih skupnosti z oblikovanjem mnenj, priporočil in predlogov.
- Oblikovana metodologija za učenje o demokratičnih procesih na ravni ljubljanskih srednjih šol.

Časovni okvir: vzpostavitev posvetovalnega telesa v letu 2027, oblikovana metodologija za učenje o demokratičnih procesih v letu 2028, vzpostavljena digitalna platforma do leta 2030.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Služba za lokalno samoupravo, mladinske organizacije in organizacije za mlade.

Mesto priložnosti

Mestna občina Ljubljana mladim ponuja širok spekter priložnosti za osebni, izobraževalni, kulturni, športni in poklicni razvoj. Kot prestolnica združuje prednosti večjega urbanega središča, razgibano kulturno dogajanje, kakovostne izobraževalne ustanove ter dostop do raznolikih zaposlitvenih poti, z značilnostmi kompaktnega, zelenega in pešcem prijaznega mesta.

Univerzitetno in raziskovalno okolje z več kot 40.000 študenti omogoča mladim dostop do vrhunskega znanja, mednarodnih izmenjav ter priložnosti na področju inovacij. Mladinski centri in organizacije jim nudijo varne in spodbudne prostore za druženje, prostovoljstvo, razvijanje talentov ter sodelovanje v lokalnih in mednarodnih projektih. Ljubljana s podjetniškimi inkubatorji v Tehnološkem parku in Mestnem inkubatorju pri JZ Mladi zmaji, coworking prostori v Centru Rog in mentorstvom krepi tudi mladinsko podjetnost in digitalne kompetence.

Kljub številnim prednostim se Ljubljana sooča z izzivi pri zagotavljanju enakomerne in celostne dostopnosti priložnosti za mlade v vseh delih mesta. V mestnem središču se v zadnjih letih krepi usmerjenost v turistične dejavnosti, kar prispeva k povečanju rabe prostora za kratkotrajne obiske in komercialne vsebine. Sočasno je v več četrtnih skupnostih, zlasti na obrobni in manj urbaniziranih območjih, ponudba mladinskih programov omejena, slabša dostopnost z javnim prevozom pa dodatno zmanjšuje možnosti za vključevanje, sodelovanje in medvrstniško povezovanje. Na gosto naseljenih urbanih obrobjih pogosto primanjkuje večnamenskih družbenih, kulturnih in mladinskih prostorov, kar vodi v to, da se družabno življenje mladih vse pogosteje seli v komercialna okolja, kot so nakupovalna središča, namesto v skupnostno usmerjene prostore.

Mladi in mladinsko delo v mestu priložnosti

Za odpravljanje prostorskih razlik je potrebno okrepiti mrežo programov in izboljšati informiranost mladih o možnostih v njihovem okolju. Poseben poudarek naj bo na začasni (pop-up) rešitvah v četrtnih skupnostih, ki mladim omogočajo preizkušanje idej, pridobivanje izkušenj in grajenje socialnih mrež. Ti prostori morajo biti brezplačni, odprti in večnamenski ter povezani v širšo mestno mrežo prostorov za druženje in ustvarjanje.

Hkrati je treba razvijati programe za veščine prihodnosti (digitalne, zelene in socialne) ter spodbujati povezovanje med humanistiko in STEM-področji (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Mladinski inovacijski izzivi, kot so hackathoni in tematski razvojni izzivi, lahko mladim ponudijo priložnost za udeleževanje idej ter soustvarjanje rešitev, ki prispevajo k razvoju mesta.

Cilj 1: Krepitev prepoznavnosti in poznavanja raznolike mreže programov za mlade, med mladimi.

Okrepiti mrežo dejavnosti za mlade in povečati njeno prepoznavnost, da bodo priložnosti, informacije in podpora mladim lažje dostopne, trajnostne ter razporejene v vseh delih mesta.

Ukrep 1.1.: Spodbujanje promocije podpornih programov in projektov za mlade v mestu.

Ukrep 1.2.: Učinkovito obveščanje mladih o priložnostih, ki jih ponujata mladinski sektor in mesto.

Ukrep 1.3: Zmanjševanje območij v mestu brez ustrezne mladinske infrastrukture, programov in priložnosti za mlade.

Kazalniki:

- Višina finančnih sredstev za mladinsko delo v javnih razpisih s področja mladinskega sektorja.
- Vzpostavljen komunikacijski načrt za stalno, ciljno in mladim prilagojeno informiranje, ki motivira k aktivnemu vključevanju ter krepi vlogo pozitivnih vzornikov.
- Število in struktura promocijskih kampanj o podpornih programih in projektih za mlade.
- Število programov/aktivnosti, ki zagotavljajo enakomernejši dostop do programov v vseh četrtnih skupnostih.

Časovni okvir: ukrepi se pričnejo izvajati v letu 2026 in trajajo celotno obdobje izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade.

Cilj 2: Krepitev programov in podpornega okolja za razvoj idej in potencialov mladih

Mladim zagotoviti podporna okolja, v katerih lahko razvijajo svoje ideje, pridobivajo nova znanja in preizkušajo pobude v praksi. Z okrepljenimi programi, mentorstvom, finančno podporo in dostopnimi prostori se krepi njihova podjetnost, ustvarjalnost in osebni potencial.

Ukrep 2.1.: Nadgradnja programov za krepitev kompetenc prihodnosti.

Ukrep 2.2.: Podpora mladinski podjetnosti.

Ukrep 2.3.: Spodbujanje začasnih dejavnosti za preizkušanje podjetniških in ustvarjalnih idej.

Ukrep 2.4.: Dostopni skupnostni delovni prostori.

Ukrep 2.5.: Krepitev kreativnega, interdisciplinarnega in inovativnega delovanja mladih za reševanje izzivov sodobne družbe in okolja.

Kazalniki:

- Število razvitih programov/aktivnosti v partnerstvu z izobraževalnimi institucijami, mladinskimi organizacijami in podjetji, ki mlade opremljajo z digitalnimi, zelenimi in

socialnimi veščinami ter drugimi kompetencami, potrebnimi za delovna mesta prihodnosti.

- Število izvedenih usposabljanj za mladinske delavce na teme kompetenc prihodnosti.
- Število programov mentorstva in finančne podpore za mlade, ki razvijajo podjetniške, socialne ali solidarnostne pobude znotraj Mestnega inkubatorja in podobnih praks.
- Število "pop-up" dejavnosti/dogodkov za testiranje podjetniških in ustvarjalnih idej mladih.
- Vzpostavitev cenovno dostopnih oziroma brezplačnih delovnih prostorov, ki spodbujajo sodelovanje, mreženje in podjetniški razvoj mladih v četrtnih skupnostih, javnih zavodih in podjetjih.
- Število kreativnih in inovacijskih dogodkov za razreševanje specifičnih izzivov mesta/družbe (hackatoni, tematski razpisi ipd.), ki spodbujajo razvoj in praktično preizkušanje idej mladih.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Služba za lokalno samoupravo, Oddelek za ravnanje z nepremičninami, JZ Mladi zmaji, Tehnološki park, RRA LUR, mladinske organizacije in organizacije za mlade ter druge nevladne organizacije.

Cilj 3: Krepitev programov za mlade v vseh četrtnih skupnostih MOL

Z razvojem četrtnih središč mladim približati storitve in priložnosti ter zmanjšati razlike med jedrom in obrobjem.

Ukrep 3.1.: Vzpostavljanje in razvoj večnamenskih četrtnih centrov kot lokalnih središč mladinskih, kulturnih, izobraževalnih in skupnostnih dejavnosti.

Ukrep 3.2.: Razvoj skupnostnih centrov za mlade in širšo lokalno skupnost.

Kazalniki:

- Vzpostavljen model pilotnega testiranja oživitve četrtnih središč, ki služi kot osnova za širitev v druge četrtne skupnosti.
- Umeščanje četrtnih mladinskih centrov v vse prenovljene in nove centre ČS, ki jih načrtuje MOL.
- Vzpostavljen mehanizem za spodbujanje participativnih proračunov v četrtnih skupnostih.

Časovni okvir: 2026-2035.

Viri financiranja: Proračun MOL, EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Služba za lokalno samoupravo, nevladne organizacije.

Cilj 4: Spodbujanje solidarnosti in skupnostnega delovanja

Vzpostaviti in nadgrajevati skupnostne centre v četrtnih skupnostih kot odprte, dostopne in večnamenske prostore, kjer lahko mladi in drugi prebivalci oblikujejo skupnost, se družijo, sodelujejo, ustvarjajo ter se medgeneracijsko povezujejo. Tako se krepi občutek pripadnosti, soudeležbe in povezanosti v lokalnem okolju.

Ukrep 4.1: Razvoj mrež skupnostnega dela.

Kazalniki:

- Vzpostavljen program usposabljanja lokalnih koordinatorjev skupnostnega dela.
- Število izvedenih usposabljanj za lokalne koordinatorje skupnostnega dela.
- Število usposobljenih lokalnih koordinatorjev skupnostnega dela v četrtnih skupnostih.
- Vzpostavljeni in delujoči podporni mehanizmi za projekte skupnostnega povezovanja.
- Število programov in aktivnosti skupnostnega dela, ki spodbujajo sodelovanje prebivalcev in krepijo socialno povezanost v lokalni skupnosti.

Časovni okvir: pilotna vzpostavitev lokalnega koordinatorja v letih 2026 in 2027, program usposabljanj lokalnih koordinatorjev oblikovan do konca leta 2027, prenos prakse v druge ČS v letu 2028.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, JZ Mladi zmaji, Služba za lokalno samoupravo MOL, nevladne organizacije.

Razvoj mladinskega dela

V Ljubljani deluje razvita mreža mladinskih organizacij in centrov, ki mladim omogočajo vključevanje, učenje ter kakovostno preživljanje prostega časa. V letu 2025 je v bazo organizacij mladinskega dela vpisanih 83 organizacij, dejavnih na področjih kulture, športa, zdravja, okolja, zaposlovanja ter mednarodnih priložnosti. Pomembno vlogo ima tudi Mreža mladinskih centrov Ljubljana, ki povezuje 11 organizacij ter zagotavlja programe in podporo na 21 lokacijah po mestu.

K razvoju mladinskega dela prispevajo tudi vsebinske mreže mladinskega sektorja, ki delujejo na področjih informiranja, uličnega dela, mobilnosti, kariernega razvoja in preprečevanja nasilja.

Mesto v novo strateško obdobje vstopa z odprtjem osrednjega mladinskega centra Baza – Center mladih Ljubljana v Palači Cukrarna, kar predstavlja pomembno okrepitev infrastrukture in priznanje vloge mladinskega dela v mestu. Z vsebino in strukturo osrednjega mladinskega centra Ljubljana postaja vzor za najboljše prakse mladinskega dela tako na nacionalni kot na mednarodni ravni.

Mednarodne mobilnosti ostajajo nepogrešljiv del mladinskega dela, saj mladim odpirajo priložnosti za pridobivanje novih znanj in izkušenj.

Mladi in mladinsko delo

Mladi si želijo večje vloge pri upravljanju prostorov in soustvarjanju programov, kar odpira vprašanje ravnotežja med avtonomijo mladih in merjenjem učinkov programov. Pogosto izpostavljajo potrebo po prostorih za nestrukturirano druženje, medtem ko so številni mladinski prostori odprti predvsem v času strukturiranih aktivnosti. Zato je smiselno vzpostaviti skupni mehanizem za spremljanje potreb mladih in izzivov, s katerimi se srečujejo, kar bo akterjem omogočalo hitrejši, usklajen in učinkovit odziv.

Raziskave OK, Urada za mladino MOL kažejo, da je javna prepoznavnost mladinskega dela še vedno prenizka. Kljub kakovostni ponudbi ostaja med mladimi, javnostjo in odločevalci premalo prepoznano. Potrebne so okrepljene promocijske aktivnosti, tesnejše partnerstvo med šolami in mladinskim sektorjem ter sistem javnega priznavanja in nagrajevanja dela mladinskih delavk in delavcev.

Za dolgoročno stabilnost in profesionalizacijo sektorja so ključne naložbe v izobraževanje mladinskih delavcev, stabilno financiranje delovnih mest in povezovanje izobraževalnih programov, ki krepijo strokovno kompetentnost. Pomembna je tudi vzpostavitev reprezentativne platforme, ki bo sistematično zagovarjala interese mladih in povezovala mladinski sektor z odločevalci.

Dostopnost mladinskega dela bomo izboljšali z razširitvijo mreže mladinskih centrov v vse četrtne skupnosti, predvsem na podeželska in gosto poseljena območja. Mladi pogosto izpostavljajo potrebo po mladinskih sobah kot avtonomnih prostorih, ki jih upravljajo sami in ki spodbujajo decentralizacijo ponudbe.

Ob tem ostaja ključno ohranjati in nadgrajevati mednarodno dimenzijo mladinskega dela – zagotoviti sistematične informacije o možnostih mobilnosti ter podpirati programe, ki mladim omogočajo dragocene izkušnje v tujini.

Cilj 1: Povečati vključenost mladih v programe mladinskega dela

Razširiti dostop do dejavnosti, ki krepijo kompetence, ustvarjalnost in participacijo mladih, s posebnim poudarkom na tistih, ki še niso vključeni v obstoječe programe.

Ukrep 1.1.: Aktivno doseganje mladih zunaj organiziranih oblik mladinskega delovanja, zlasti tistih, ki nimajo rednega dostopa do informacij, prostorov in podpornih storitev.

Ukrep 1.2.: Nadgradnja uličnega mladinskega dela.

Ukrep 1.3.: Vzpostavljen usklajen sistem informiranja o priložnostih mladinskega dela, ki povezuje organizacije mladinskega dela z mestnimi digitalnimi platformami ter zagotavlja redno posodabljanje, ciljno komuniciranje in enostaven dostop mladih do informacij.

Kazalniki:

- Vzpostavljen model strateške podpore za izvajanje usposabljanj mladinskih delavcev za »doseganje mladih« in mladinsko delo na terenu.
- Število izvedenih usposabljanj za mladinske delavce za prepoznavanje potreb in razvoj vključujočih pristopov dela z mladimi.
- Število pilotnih ali inovativnih pristopov, preizkušenih pri doseganju mladih iz ciljnih skupin.
- Število aktivnosti, ki uporabljajo nove, kreativne pristope doseganja mladih.
- Pilotno sofinanciranje projektov za vključevanje mladih, ki programov mladinskega dela v mestu še ne obiskujejo.
- Izvedena vsebinska nadgradnja programov uličnega mladinskega dela.
- Povečana finančna podpora tovrstnim programom (ulično delo, delo z neorganizirano mladino, delo z ranljivimi skupinami, delo z mladimi, ki še niso vključeni v programe mladinskega dela v mestu).
- Vzpostavljeno in delujoče povezano informiranje o možnostih mladinskega dela na mestnih digitalnih platformah.
- Število objavljenih in redno posodobljenih vsebin o priložnostih, ki jih ponuja mladinsko delo.

Časovni okvir: Ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino.

Cilj 2: Večja prepoznavnost in kontinuiran razvoj kakovosti mladinskega dela v mestu

Krepiti ugled mladinskega dela med mladimi, javnostjo in odločevalci ter podpirati strokovno in učinkovito izvajanje programov.

Ukrep 2.1.: Izboljšana vidnost mladinskih centrov in organizacij, ki izvajajo programe za mlade.

Ukrep 2.2.: Kontinuiran razvoj in spremljanje kakovosti mladinskega dela.

Ukrep 2.3: Krepitev javne prepoznavnosti in razumevanja učinkov mladinskega dela.

Kazalniki:

- Povečano število digitalnih komunikacijskih kanalov javnih zavodov, podjetij in mestne uprave, ki redno vključujejo vsebine o mladinskem delu.
- Število objav in vsebin o mladinskem delu v uradnih komunikacijskih kanalih mesta (npr. Ljubljana.si, revija Ljubljana, informacijski zasloni, ...).
- Vzpostavljen model sodelovanja med formalnim in neformalnim izobraževalnim sektorjem.
- Število izvedenih usposabljanj za mladinsko delo.
- Število uvedenih inovativnih pristopov na področju mladinskega dela.
- Število vzpostavljenih standardov kakovosti na področju mladinskega dela.
- Vzpostavljen model izobraževanja za mladinske delavce, ki vključuje postopke za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije.
- Število pridobljenih certifikatov NPK mladinski delavec/mladinska delavka.
- Oblikovan predlog za (letno) podelitev priznanj za kakovost in odličnost (izstopajoče dosežke) v mladinskem delu v mestu.
- Oblikovana letna predstavitev (vsebinska in kvantitativna) učinkov mladinskega dela.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, JZ Mladi zmaji, Urad RS za mladino, Center RS za poklicno izobraževanje, mladinske organizacije in organizacije za mlade.

Cilj 3: Spodbujanje mladih k odločitvi za poklicno pot v mladinskem delu

Z zagotavljanjem ustreznega izobraževanja in profesionalne podpore je mogoče oblikovati motivirano in usposobljeno kadrovske bazo v mladinskem sektorju. To spodbuja mlade, da mladinsko delo prepoznajo kot privlačno in dolgoročno poklicno priložnost ter se pogosteje odločajo za redno zaposlitev na tem področju.

Ukrep 3.1.: Stabilno financiranje zaposlitev v mladinskem sektorju.

Kazalniki:

- Vzpostavljen načrt postopnega povečevanja proračunskih sredstev za mladinsko delo v mestu in njegovo izvajanje.
- Oblikovani mehanizmi (npr. kadrovske štipendije) za privabljanje mladih sodelavcev v organizacije mladinskega dela.
- Število uvedenih mehanizmov za privabljanje mladih sodelavcev v organizacije mladinskega dela.

- Število mladih sodelavcev, vključenih v organizacije mladinskega dela prek vzpostavljenih podpornih mehanizmov.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino.

Cilj 4: Širitev mreže mladinskih prostorov

Zagotavljanje dostopnega mladinskega dela v vseh delih mesta ter več avtonomnih prostorov za druženje in ustvarjanje. Vzpostavljanje novih mladinskih centrov v četrtnih skupnostih, kjer mladinska infrastruktura še ni razvita, ter mladinskih sob - prilagodljivih prostorov, ki jih ob podpori mladinskih delavcev v veliki meri upravljajo sami.

Ukrep 4.1: Načrtno vzpostavljanje novih mladinskih centrov.

Ukrep 4.2: Razvoj modela »Mladinskih sob«.

Kazalniki:

- Obstoj in izvajanje prostorskega in razvojnega načrta vzpostavljanja mladinskih prostorov po četrtnih skupnostih.
- Število vzpostavljenih novih mladinskih centrov v četrtnih skupnostih brez obstoječe mladinske infrastrukture.
- Oblikovan koncept modela »Mladinskih sob« kot samostojnejšega, prilagodljivega prostora, namenjenega mladim, ki jo ob podpori mladinskega dela v veliki meri upravljajo sami.
- Pilotna izvedba modela »Mladinska soba« v (vsaj treh) različnih mestnih okoljih/infrastrukturah (npr. šole, četrtni centri, stanovanjski objekti, začasni objekti, ...) ter izvedeno vrednotenje njihovih učinkov kot podlaga za sistemsko uvedbo po mestu.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Služba za lokalno samoupravo, mladinske organizacije in organizacije za mlade.

Cilj 5: Spodbujanje mednarodne mobilnosti in izmenjav

Mladim omogočiti pridobivanje mednarodnih izkušenj, veščin in mrež, ki povečujejo njihovo zaposljivost in globalno odprtost.

Ukrep 5.1: Podpora programom mednarodne mobilnosti za mlade in mladinske delavce.

Ukrep 5.2: Sistematično informiranje in podpora nevladnim organizacijam, javnim zavodom in drugim mestnim akterjem, ki delajo z mladimi za vključevanje v mednarodne projekte, partnerstva in mobilnosti.

Kazalniki:

- Aktivna mreža za podporo organizacijam, ki jih zanima organizacija in/ali sodelovanje v mednarodnih mobilnostih.
- Število informativnih ali podpornih aktivnosti, namenjenih vključevanju mladih v mednarodne mobilnosti.
- Število informativnih ali podpornih aktivnosti, namenjenih mreženju in spodbujanju partnerstev za izvajanje skupinskih mobilnosti v tujini in doma.
- Število podprtih programov ali projektov mednarodne mobilnosti za mlade.
- Obseg zagotovljene finančne in/ali strokovne podpore za programe mednarodne mobilnosti.
- Število mladih, vključenih v programe mednarodne mobilnosti.
- Delež mladih z manj priložnostmi, vključenih v programe mednarodne mobilnosti.
- Krepitev izmenjav, praks in mreženja doma in v tujini med javnimi zavodi, organizacijami in oddelki, ki delajo z mladimi ali jih lahko vključijo v svoje programe.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, JZ Mladi zmaji, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Oddelek za kulturo, nevladne organizacije.

Mladi in stanovanja

V Ljubljani visoke cene nepremičnin in najemnin mladim močno otežujejo dostop do primerne bivanja, ponudba javnih najemnih stanovanj pa ostaja nezadostna. Posledično se številni mladi zatekajo k predragim tržnim najemom ali pa so prisiljeni vsakodnevno migrirati iz drugih občin. Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju JSS MOL) je v letu 2024 upravljal s 4.665 stanovanjskimi enotami in si prizadeva za širitev fonda. Mestna občina Ljubljana je v letu 2016 sprejela Pravilnik o dodeljevanju namenskih najemnih stanovanj v najem mladim. Na njegovi podlagi je do konca leta 2025 JSS MOL objavil štiri javne razpise. S prvima dvema razpisoma je razpisal po 30 stanovanj, s tretjim javnim razpisom 60 stanovanj in z zadnjim - četrtem javnim razpisom 75 stanovanj. Vzporedno imajo mladi možnost (enako kot ostali prebivalci MOL) kandidirati na javnih razpisih za javna najemna stanovanja, pri čemer so mladi v teh razpisih opredeljeni kot prednostna kategorija. Javni razpisi se objavljajo izmenično vsako leto tako, da se eno leto objavi javni razpis za namenska najemna stanovanja za mlade (zadnji je bil objavljen leta 2024) in drugo leto javni razpis za javna najemna stanovanja (zadnji 21. javni razpis je bil objavljen v letu 2025).

Mestna občina Ljubljana iz leta v leto načrtno povečuje število stanovanj, namenjenih mladim, pri čemer povpraševanje presega ponudbo. Posebej zahtevna je situacija za študente. Pomanjkanje postelj v študentskih domovih (ki so v pristojnosti države) in visoki stroški najema pogosto vodijo v dnevne migracije, kar zmanjšuje njihove možnosti za sodelovanje v študijskem, kulturnem in družabnem življenju mesta. Podobne težave mlade spremljajo tudi ob prehodu v delovno okolje, saj omejene stanovanjske možnosti vplivajo na odločanje o zaposlitvi in življenju v Ljubljani.

Ob tem postaja vse bolj potrebna uvedba inovativnih stanovanjskih modelov, medgeneracijsko sobivanje, stanovanjske zadruga in druge skupnostne oblike bivanja, ki mladim omogočajo cenovno dostopnejše ter socialno vključujoče možnosti bivanja in spodbujajo soustvarjanje lokalnega okolja.

Pomemben socialni izziv predstavlja tudi brezdomstvo mladih v Ljubljani. Po prvem evropsko primerljivem štetju brezdomstva, izvedenem oktobra 2024, je bilo v Mestni občini Ljubljana identificiranih 426 oseb z izkušnjo brezdomstva ali stanovanjske izključenosti, vključno s skritimi oblikami brezdomstva. Brezdomstvo mladih je najpogosteje povezano z družinskimi in finančnimi stiskami, izkušnjami nasilja ter pomanjkanjem ustrezne podpore ob prehodih v samostojno življenje.

Mladi in mladinsko delo ter stanovanjska politika

Kljub aktivnim prizadevanjem Mestne občine Ljubljana za širitev stanovanjskih zmogljivosti povečan pritisk na stanovanjski trg zaradi rasti prebivalstva in priseljevanja pomeni, da dostopnost stanovanj za mlade ostaja eden ključnih izzivov mesta. Ključni ukrepi prihodnjih let vključujejo:

- dodatna vlaganja v javna najemna stanovanja v lasti MOL in JSS MOL,
- prilagoditev stanovanjskih politik potrebam mladih,

- razvoj stanovanjskih rešitev za študente in mlade diplomante, ki po zaključku izobraževanja težko ostanejo v mestu.

Ob tem je pomembno izpostaviti, da ima mesto na področju stanovanjske politike omejene pristojnosti, ključni sistemski premiki pa so odvisni od državne ravni odločanja.

Cilj 1: Povečati delež dostopnih najemnih stanovanj za mlade

Mladi si z začetnimi plačami in prekarnimi oblikami zaposlitve pogosto ne morejo privoščiti tržnega najema v mestu. Dostopno bivanje je ključno za preprečevanje izseljevanja mladih iz Ljubljane, za ohranjanje njihovega potenciala v mestu ter za zmanjševanje obsega dnevnih migracij in prometnih pritiskov.

Ukrep 1.1.: Še naprej kontinuirano povečanje števila javnih najemnih stanovanj MOL za mlade.

Ukrep 1.2.: Vzpostavitev informacijske točke in mladinske svetovalnice glede stanovanjskih priložnosti v mestu.

Ukrep 1.3.: Zagotavljanje enostavnega dostopa do celovitih informacij o bivanjskih možnostih za mlade v mestu.

Kazalniki:

- Povečan obseg javnega najemnega fonda, ki vključuje stanovanjske enote, namenjene mladim.
- Število najemnih stanovanj, namenjenih mladim.
- Oblikovana in digitalizirana informacijska gradiva o stanovanjskih možnostih za mlade
- Oblikovanje modela/načrta za delovanje informacijske točke in svetovalnice za raziskovanje bivanjskih možnosti za mlade (skupaj s pristojnimi službami).
- Pilotno testiranje delovanja svetovalnice ter njeno sistematično vrednotenje pred nadgradnjo v redno storitev.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: JSS MOL, proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – JSS MOL, OK, Urad za mladino, JZ Mladi zmaji

Cilj 2: Razvoj inovativnih oblik bivanja in vključevanje mladih v njihovo oblikovanje

Skupaj z mladimi je treba raziskovati in spodbujati inovativne oblike bivanja, kot so so-bivanjske skupnosti ali medgeneracijsko bivanje. Takšni modeli mladim omogočajo, da aktivno sooblikujejo rešitve, ki ustrezajo njihovim dejanskim potrebam, ter krepijo njihovo vlogo soustvarjalcev lokalnega okolja.

Ukrep 2.1.: Aktivno vključevanje mladih v razvoj alternativnih/inovativnih stanovanjskih rešitev (za mlade).

Ukrep 2.2.: Aktivno raziskovanje in razvijanje alternativnih/inovativnih stanovanjskih rešitev (za mlade).

Kazalniki:

- Vzpostavljen (akcijski) načrt za sistematično raziskovanje alternativnih/inovativnih stanovanjskih praks (npr. preko študijskih obiskov in delovnih skupin mladih).
- Število vključenih mladih v sistematično raziskovanje alternativnih/inovativnih stanovanjskih praks.
- Število pridobljenih dobrih praks alternativnih/inovativnih stanovanjskih praks (za mlade) in število predlogov teh praks, ki so smiselno prilagojene za prenos v MOL.
- Število oblikovanih predlogov za zakonske rešitve (npr. predlogov, ki omogočajo združno organiziranje stanovanjskih projektov).
- Zasnovan nov model bivanja, kot so so-bivanjske skupnosti in druge alternativne rešitve stanovanjskih izzivov.
- Priprava predlogov za zakonske rešitve, ki omogočajo združno organiziranje stanovanjskih projektov.

Časovni okvir: 2027 – 2035.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK Urad za mladino, JSS MOL, nevladne organizacije.

Cilj 3: Podpora ranljivim mladim pri prehodu v samostojno bivanje

Brezdomstvo med mladimi je eden večjih socialnih izzivov. Ključno je zagotoviti pravočasno podporo ter varne namestitve za mlade v kriznih situacijah.

Ukrep 3.1.: Sistematično oblikovanje podpornega okolja za prehod mladih v samostojno življenje ter podpora mladim pri prehodu iz institucionalne oskrbe.

Ukrep 3.2.: Širitev/povečanje kapacitet bivalnih enot za krizno namestitev mladih.

Ukrep 3.3.: Krepitev programov preprečevanja brezdomnosti mladih.

Kazalniki

- Vzpostavljen lokalni okvir sodelovanja in pripravljena strokovna podlaga za izboljšanje podpornega okolja za prehod mladih v samostojno življenje, vključno z analizo potreb, deležnikov in dobrih praks.
- Število (novih) kapacitet bivalnih enot za krizno namestitev mladih.
- Število zagotovljenih podpornih storitev, vključno s stanovanjsko, psihosocialno in finančno podporo ter svetovanjem.
- Razvit in dogovorjen model po načelu »Najprej streha«, ki v sodelovanju med terenskimi organizacijami in pristojnimi institucijami zagotavlja celostno podporo mladim brezdomnim osebam.
- Število preventivnih programov in aktivnosti za zgodnje prepoznavanje tveganj za brezdomnost mladih.
- Število mladih, vključenih v programe preprečevanja ali obravnave brezdomnosti.

Časovni okvir: Analiza izvedena do konca leta 2027, pilotno delovanje v letu 2029, okvir medsektorskega sodelovanja do leta 2030.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Javni stanovanjski sklad MOL ter Oddelek za zdravje in socialno varstvo.

Mobilnost

Mestna občina Ljubljana si v skladu s Celostno prometno strategijo 2025–2032 prizadeva za uravnotežen prometni sistem, v katerem se prevozna sredstva razdelijo približno enakovredno med javni prevoz, hojo in kolesarjenje ter motorna vozila. S podporo evropskih projektov je uvedla okolju prijazne avtobuse, sistem sprotnega obveščanja in prioritarno signalizacijo za javni promet.

Mladi jasno prepoznavajo pomen javnega prevoza, vendar menijo, da mora ta postati hitrejši, pogostejši in konkurenčnejši avtomobilskemu prometu, predvsem z razširjenim nočnim obratovanjem. Dostopnost olajšujejo kartica Urbana, sistem BicikeLJ s trenutno 860 kolesi na 86 postajah ter enotno plačevanje prevoznih storitev.

Kljub napredku ostaja izziv slaba povezanost robnih mestnih območij in izobraževalnih ustanov, pa tudi omejena kolesarska infrastruktura — manjkajo neprekinjene kolesarske povezave, ustrezna parkirišča ter prilagoditve enosmernih ulic.

Delež kolesarjenja se povečuje, a dolgoročni cilji zahtevajo še bolj povezano in varno omrežje. Mesto mlade aktivno vključuje v oblikovanje mobilnostnih navad, na primer skozi Evropski teden mobilnosti, kjer imajo pomembno vlogo pri testiranju novih rešitev in ozaveščanju javnosti.

Mladi tako ostajajo ključni partner pri trajnostni preobrazbi mesta.

Mladi in mladinsko delo ter mobilnost

Eden največjih izzivov ostajajo preobremenjeni avtobusi v jutranjih konicah in vozni red, ki ni dovolj prilagojen dejanskemu številu uporabnikov, kar vodi v neenakomerno obremenitev linij. Mladi opozarjajo tudi na neprimerno vedenje na avtobusih, kar zmanjšuje občutek varnosti.

Pogosto izpostavijo potrebo po izboljššanem večernem in nočnem javnem prevozu, zlasti ob koncih tedna, saj bi to mladim omogočilo lažji in varnejši dostop do družabnih dejavnosti. Predlagajo tudi možnost vstopa in izstopa pri vseh vratih, kar bi odpravilo zastajanje potnikov v sprednjem delu avtobusa ter pospešilo tok prevoza.

Za prihodnji razvoj trajnostne mobilnosti je ključno sistematično povezovanje vseh oblik javnega potniškega prometa na mestni in regionalni ravni, ne glede na pristojnosti posameznih institucij. Mladi podpirajo vzpostavitev pogostih lokalnih in primestnih železniških povezav s taktnim voznim redom, ki bi bile učinkovito usklajene z mestnim prometom. Takšen integriran sistem bi razbremenil cestno omrežje, izboljšal dostopnost do izobraževanja, dela in prostega časa ter okrepil zanesljivost, privlačnost in trajnost mobilnosti v Ljubljani.

Cilj 1: Povečati dostopnost, varnost in uporabo javnega prevoza med mladimi

Mnogi mladi so v vsakdanjem življenju močno odvisni od javnega prevoza, še posebej v času izobraževanja in iskanja prvih zaposlitev. Pri tem pogosto naletijo na pomanjkljivosti sistema,

zlasti v večernem času, ko mobilnost ni več skladna z njihovimi potrebami in življenjskim slogom.

Ukrep 1.1.: Večja dostopnost javnega (avtobusnega) prevoza za mlade.

Ukrep 1.2.: Izboljšanje uporabniške izkušnje in občutka varnosti mladih v javnem prometu.

Ukrep 1.3.: Izboljšanje povezav javnega prevoza z okoliškimi kraji in širšo državno infrastrukturo.

Kazalniki:

- Oblikovan predlog cenovnih ugodnosti za vse mlade v mestu, ne glede na njihov izobraževalni status.
- Zasnovana promocijska kampanja, ki promovira privlačnost trajnostnih oblik prevoza med mladimi.
- Oblikovan model/načrt optimiziranega voznega reda javnega prevoza, ki odgovarja na potrebe mladih v mestu (npr. več večernih in nočnih povezav, prilagoditve počitniškega voznega reda, optimizacija avtobusnih linij, uvedba hitrih povezav mimo mestnega središča, omogočen vstop/izstop preko vseh vrat avtobusa za pospešitev pretočnosti, ...)
- Oblikovana kampanja za spodbujanje varnega in spoštljivega vedenja v javnem prometu (npr. ničelna toleranca do vandalizma, ...).
- Pripravljen predlog za tesnejše povezovanje mestnih in državnih prevoznih sistemov, razvit v sodelovanju z nacionalnimi deležniki (Družba za upravljanje javnega potniškega prometa, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo ter Slovenske železnice), saj izvedba presega pristojnosti mesta.

Časovni okvir: 2026 – 2035.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet ter Ljubljanski potniški promet.

Cilj 2: Krepitev prometne varnosti

Zaščita vseh udeležencev v prometu, zlasti pešcev, kolesarjev in uporabnikov mikromobilnosti, zahteva tako prilagoditev infrastrukture kot tudi preventivne in izobraževalne ukrepe.

Ukrep 2.1. Informiranje in usposabljanje za varno uporabo in vzdrževanje prevoznih sredstev.

Ukrep 2.2. Spodbujanje varnega vedenja v prometu.

Kazalniki:

- Število izvedenih programov/aktivnosti na temo varnosti in vzdrževanju koles, skirojev in drugih oblik mikromobilnosti (v sodelovanju z mladinskimi organizacijami in organizacijami s področja prometa).
- Število organizacij, vključenih v informiranje in usposabljanja o mikromobilnosti
- Število oblikovanih informacijskih in izobraževalnih gradiv na temo mikromobilnosti in/ali prometne varnosti.

- Oblikovan načrt ozaveščanja o varni in odgovorni udeležbi v prometu.
- Število izvedenih promocijskih kampanj o varni in odgovorni udeležbi v prometu.

Časovni okvir: 2026 - 2035

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet.

Cilj 3: Nadgradnja kolesarske infrastrukture

Sistematično vlaganje v varne, povezane in lahko dostopne kolesarske poti ter spremljajočo infrastrukturo, od pokritih parkirišč in stojal do ustrezne signalizacije, omogoča razvoj sodobnega kolesarskega omrežja. Takšna infrastruktura mladim in drugim prebivalcem zagotavlja udobno in hitro kolesarjenje, zmanjšuje prometne obremenitve ter krepi trajnostno mobilnost v mestu.

Ukrep 3.1.: Krepitev in redno vzdrževanje kolesarske infrastrukture v mestu.

Ukrep 3.2.: Širitev mreže BicikeLJ.

Kazalniki

- Oblikovan (akcijski) načrt za ureditev in razširitev obstoječih kolesarskih poti
- Delež povečanih kapacitet mreže kolesarskih poti v mestu.
- Število novih kapacitet infrastrukture za parkiranje koles (po možnosti delno pokritih).
- Število novih postaj BicikeLJ, predvsem na obrobju mesta in v ruralnih delih mesta ter istočasno zmanjšane razdalje med obstoječimi postajami (povečana kapaciteta najbolj obremenjenih območij).

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL

Nosilci: MOL - Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet

Ljubljana mladim ponuja raznoliko in kakovostno okolje za športno, kulturno in ustvarjalno udejstvovanje, ki presega zgolj okvir preživljanja prostega časa. Pomemben delež mladih se na področjih kulture in športa razvija tudi profesionalno ali se na to pot šele podaja, zato je dostop do ustrezne infrastrukture in podpornih mehanizmov ključnega pomena. Mreža športnih objektov, od dvoran, igrišč in bazenov do plezalnih centrov in zunanjih fitnessov, omogoča širok spekter rekreativnih ter organiziranih dejavnosti. Kulturno okolje mesta pa zaznamujejo številni muzeji, galerije, knjižnice, gledališča in prizorišča uprizoritvenih ter glasbenih dogodkov. Skozi uresničevanje kulturne politike mesta so mestni javni zavodi s področja kulture razvili številne uspešne in prepoznavne programe kulturno umetnostne vzgoje, programe za razvoj občinstev, v katere vključujejo mlade, in posebne programe za mlade, ki v umetniških poklicih razvijajo svojo karierno pot. Posebno vrednost imajo ukrepi, ki mladim znižujejo vstopne ovire, kot so ugodnejše članarine, dostopni programi mestnih javnih zavodov s posebej prilagojenimi pedagoškimi programi ter ciljno usmerjene sheme popustov in brezplačnih vsebin, hkrati pa ostaja izziv zagotoviti še širšo cenovno dostopnost.

Ključno vlogo pri ustvarjalnem, varnem in vključujočem preživljanju prostega časa imajo mladinski centri, nevladne organizacije in javni zavodi, ki z različnimi programi delujejo po celotnem mestu. Pri tem je pomembna podpora zagotovljena prek javnih razpisov, ki jih redno objavljajo oddelki in službe Mestne uprave MOL (Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, OK, Urad za mladino, Oddelek za kulturo, Oddelek za šport). Poseben poudarek je namenjen socialno ranljivejšim mladim, ki prek brezplačnih kart in prilagojenih programov dobijo dostop do kulturnih in športnih aktivnosti.

Mladi, mladinsko delo, kultura, šport in prosti čas

Kljub bogati ponudbi se mladi še vedno srečujejo z nekaterimi ovirami:

- **geografska neenakost dostopa** – dejavnosti v četrtnih skupnostih, oddaljenih od središča mesta, so redkejša ali manj prilagojene,
- **šibka prepoznavnost programov** – mladi številnih priložnosti preprosto ne poznajo,
- **stabilnost prostorov in izvajalcev** – kar omogoča dolgoročni razvoj mladinskega dela in skupnostnih dejavnosti.

Zato bomo:

- krepili mrežo prostorov za šport, ustvarjalnost in druženje tudi izven mestnega jedra,
- razvijali mobilne in pop-up programe, ki se približajo mladim v njihovih lokalnih okoljih,
- širili participativne pristope, v katerih mladi aktivno soustvarjajo programe in upravljajo prostore,
- podpirali razvoj mladih ustvarjalcev, športnikov in talentov kreativnih industrij – še posebej z dostopom do prostorov in učenja skozi prakso.

Mladi opozarjajo, da poleg profesionalizacije in tekmovalnosti potrebujejo javne prostore za spontano, sproščeno in neformalno rekreacijo – prostore, kjer lahko preživljajo čas s prijatelji, se povezujejo in gradijo skupnost.

Cilj 1: Povečati dostopnost brezplačnih aktivnosti za mlade

Z decentralizacijo in tesnejšim sodelovanjem s četrtnimi skupnostmi je treba zagotoviti večjo prepoznavnost obstoječih programov ter povečati dostopnost programov – v mestnem središču, v gosto poseljenih območjih ter v podeželskih delih mesta.

Ukrep 1.1.: Krepitev mreže prostorov ter dejavnosti za mladinsko udejstvovanje, šport in ustvarjalnost.

Ukrep 1.2.: Razvoj participativnih modelov upravljanja športne, kulturne in mladinske infrastrukture.

Kazalniki:

- Oblikovan zemljevid (brezplačnih) prostorov za organizacijo programov/aktivnosti mladinskega udejstvovanja.
- Oblikovana (posodobljena) ponudba dejavnosti za mlade, predvsem v "sivih conah".
- Oblikovan model zagotavljanja prednosti (prednostna lista) pri najemu prostorov za organizacijo aktivnosti, ki prispevajo k doseganju ciljev mladinske politike MOL.
- Število omogočenih dostopov do javnih prostorov (in prostorov v lasti MOL) za izvajanje programov/aktivnosti za mlade, predvsem na območjih s pomanjkanjem ponudbe.
- Število razvitih participativnih praks so-upravljanja infrastrukture (za mlade).
- Oblikovan načrt vključevanja mladih v odločanje o uporabi in programskem razvoju mestne infrastrukture.
- Število mladih, vključenih v procese soodločanja o uporabi in programskem razvoju mestne infrastrukture.
- Število razvitih pobud (mladih) za strateško soodločanje o souporabi mestne infrastrukture za izvajanje programov/aktivnosti za mlade.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade, Oddelek za kulturo, Oddelek za šport in Služba za lokalno samoupravo

Cilj 2: Oživljanje javnega prostora

Okrepili bomo uporabo javnih prostorov kot živahnih središč druženja, ustvarjanja in skupnostnega življenja mladih. Pri tem je pomembno zagotoviti, da imajo organizacije, ki prispevajo k razvoju mladinskega dela in uresničevanju mestnih mladinskih politik, dostop do teh površin. Tako se spodbuja pestrejša javno dogajanje, krepi občutek skupnosti ter mladim omogoča več priložnosti za aktivno sodelovanje v življenju mesta.

Ukrep 2.1.: Podpora mladinskim pobudam za oživitev odprtih javnih prostorov.

Ukrep 2.2.: Razvoj rekreativnih športnih programov, ki niso usmerjeni v vrhunski šport.

Ukrep 2.3.: Razvoj mobilnih mladinskih programov.

Kazalniki:

- Oblikovanje jasnih kriterijev javnih razpisov za krepitev aktivnosti, ki se odvijajo na odprtih javnih prostorih (npr. ulična umetnost, "pop-up" dejavnosti, kreativne intervencije, ...).
- Dodajanje kriterija za podporo mladinskih pobud za oživitev odprtih javnih prostorov v mestne javne razpise s področja mladinskega sektorja.
- Število rekreativnih športnih programov, ki niso usmerjeni v vrhunski šport (npr. celoletne aktivnosti na javnih (športnih) površinah).
- Število mladih, ki se vključujejo v športne programe, ki niso usmerjeni v vrhunski šport
- Oblikovan načrt zagotavljanja široke/enakovredne dostopnosti kulturnih, športnih in prostočasnih programov/aktivnosti za mlade v vseh delih mesta (predvsem pa na podeželju).
- Oblikovan model/koncept mobilnih mladinskih programov.
- Število pilotnih izvedb mobilnih mladinskih programov.
- Število mladih, vključenih v pilotne izvedbe mobilnih mladinskih programov.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Oddelek za kulturo, Oddelek za šport in Služba za lokalno samoupravo

Cilj 3: Krepitev aktivne participacije mladih kot soustvarjalcev kulturnih, športnih in prostočasnih programov

MOL bo v naslednjem obdobju omogočala aktivno vlogo mladih pri ustvarjanju vsebin, ki jih nagovarjajo z vključevanjem v dejavnosti sooblikovanja programov in aktivnosti.

Ukrep 3.1.: Soustvarjanje programov med javnimi zavodi in akterji mladinskega sektorja.

Kazalniki:

- Vzpostavitev sodelovanja med javnimi zavodi in mladinskimi organizacijami pri sooblikovanju programov/aktivnosti (za mlade).
- Število dobrih praks sodelovanja med javnimi zavodi in mladinskimi organizacijami.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade, mestni javni zavodi, druge nevladne organizacije

Cilj 4: Podpora razvoju mladih profesionalcev na področju kulture, športa in kreativnih industrij

Praktične izkušnje so ključne za razvoj potencialov mladih ustvarjalcev in športnih profesionalcev.

Ukrep 4.1.: Vključevanje mladih v produkcijo in izvedbo dogodkov ter kampanj.

Kazalniki:

- Število mladih, ki sodelujejo kot organizatorji, producenti, ambasadorji v kulturno – športnih programih nevladnih organizacij in mestnih javnih zavodov.
- Število mladih, ki jim je omogočen dostop do (souple) prostorov za razvoj lastnih projektov/aktivnosti/produkcij/stvaritev.
- Število razvitih mentorskih shem (in dobrih praks mentoriranja) v organizacijah, ki delajo tudi z mladimi.
- Število oblikovanih pilotnih modelov začasne rabe prostorov za ustvarjanje in delovanje mladih ustvarjalcev.
- Število (kratgoročno) oddanih prostorov za delo/ustvarjanje mladih ustvarjalcev z namenom pridobivanja referenc.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije

Viri financiranja: Proračun MOL

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, JZ Mladi zmaji, Oddelek za kulturo, Oddelek za šport in nevladne organizacije

Izobraževanje in zaposlovanje

Ljubljana mladim nudi kakovosten in raznolik izobraževalni ekosistem. Kot nacionalno središče znanja združuje največjo koncentracijo srednjih šol v državi, razvejano mrežo osnovnih šol ter Univerzo v Ljubljani, ki igra osrednjo vlogo v visokošolskem prostoru. Dostopna je široka ponudba programov, tudi specializiranih in zasebnih, kar mladim omogoča izbiro izobraževalnih poti glede na njihove interese in potenciale.

Formalno izobraževanje dopolnjuje bogata ponudba neformalnega učenja: mladinske izmenjave, delavnice, družbeno angažirani projekti, prostovoljstvo in druge oblike učenja, ki skozi izkušnje krepijo mehke veščine ter prispevajo k osebnemu in poklicnemu razvoju mladih.

Kljub temu ostaja prehod iz izobraževanja v zaposlitev eno ključnih razvojnih področij. Mladi se pogosto srečujejo z neujemajočimi se kompetencami in potrebami trga dela, pomanjkanjem priložnosti za pridobivanje delovnih izkušenj ter nestabilnimi oblikami zaposlitve. Študentsko delo sicer omogoča prve korake v delovnem okolju, a največkrat ne zagotavlja sistematičnega razvoja veščin, povezanih s študijskim področjem.

Pomemben steber podpore šolajočim se mladim v Ljubljani predstavlja mestna štipendijska shema, ki združuje štipendije za nadarjene ter kadrovske štipendije kot dopolnjujoča instrumenta razvoja človeškega potenciala. Štipendije za nadarjene so namenjene učencem, dijakom in študentom, ki dosegajo visoke učne rezultate ter izkazujejo izjemne dosežke na področjih znanosti, kulture, športa in drugih občolskih dejavnosti, s čimer MOL spodbuja odličnost, ustvarjalnost in celostni razvoj mladih. Leta 2023 je MOL prenovila sistem štipendiranja in uvedla tudi kadrovske štipendije, katerih namen je dolgoročno zagotavljanje ustreznih kadrov za potrebe Mestne uprave MOL ter javnih zavodov in sklada, katerih ustanoviteljica ali soustanoviteljica je MOL. Program krepí zanimanje mladih za poklice v javnih službah, povečuje ugled teh poklicev ter spodbuja zgodnje karierno načrtovanje in zaposlovanje po zaključku izobraževanja. V letu 2024 je bilo v okviru obeh štipendijskih programov podeljenih 320 štipendij, za kar je MOL namenila 650.000 evrov, kar potrjuje zavezanost mesta k vlaganju v znanje, talente in prihodnji razvoj mladih.

Mladi in mladinsko delo ter izobraževanje in zaposlovanje

Povezovanje med formalnim in neformalnim izobraževanjem še vedno ni dovolj razvito, kar zmanjšuje prepoznavnost mladinskega dela in njegove dokazane učinke na razvoj kompetenc. Krepitev sistemov, ki beležijo in potrjujejo v mladinskem delu pridobljeno znanje, bi izboljšala zaposlitvene možnosti mladih ter povečala vrednost neformalnega učenja.

Izziv pa ostaja pomanjkanje dostopnih prostorov za samostojno študijsko delo. Predvsem v času izpitnih obdobj mladi težko najdejo mirno okolje s primerno opremo in zanesljivo internetno povezavo. Zato je smiselno vzpostaviti mrežo študijskih točk v javnih prostorih, sodobno opremljenih, varnih in dostopnih, ki bodo mladim omogočale nemoteno učenje v vseh delih mesta.

Cilj 1: Večja prepoznavnost mladinskega dela v okvirih formalnega izobraževanja in zaposlitvenega sektorja

Sodelovanje med formalnim izobraževanjem, delodajalci in mladinskim delom je še vedno omejeno. Poznavanje učinkov mladinskega dela med šolami pogosto temelji le na osebnih stikih, vključevanje pa se največkrat zgodi le v okviru posameznih projektov ali občasnih dopolnilnih dejavnosti.

Ukrep 1.1.: Načrtna okrepitev sodelovanja med formalnim (šole) in neformalnim izobraževalnim sektorjem (mladinske organizacije).

Ukrep 1.2.: Načrtna promocija rezultatov in učinkov mladinskega dela med ključnimi deležniki v vseh družbenih sektorjih (javna uprava, izobraževanje, gospodarstvo, civilna družba).

Kazalniki:

- Vzpostavljen model (rednega) sodelovanja med šolami in mladinskim sektorjem.
- Število dobrih praks sodelovanja med šolami in mladinskim sektorjem.
- Oblikovana promocijska gradiva za razširjanje rezultatov in učinkov mladinskega dela.
- Število novic/objav/promocijskih kampanj o rezultatih in učinkih mladinskega dela.

Časovni okvir: ukrepa se začneta izvajati v letu 2026.

Viri financiranja: Proračun MOL.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter z mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje.

Cilj 2: Večja prepoznavnost rezultatov in kompetenc, pridobljenih z mladinskim delom

Že danes številni programi (npr. Ljubljana mesto učenja, e-Nefiks, MEPI, IM-PROVE, mikro dokazila) mladim omogočajo beleženje in prenos kompetenc v zaposlitveno okolje. Njihovo izvajanje je smiselno ohranjati in nadgrajevati.

Ukrep 2.1.: Sistematična podpora priznavanju učinkov neformalnega učenja.

Kazalniki:

- Oblikovan zemljevid (brezplačnih) orodij za beleženje znanj in kompetenc, pridobljenih v mladinskem sektorju.
- Število mladinskih organizacij, ki uporabljajo orodja za beleženje znanj in kompetenc, pridobljenih v mladinskem sektorju.
- Število mladih, ki (sistematično) beleži svoja znanja in kompetence, pridobljene v programih/aktivnostih mladinskega sektorja.
- Oblikovana informativna promocijska gradiva, ki delodajalcem in drugim deležnikom jasno predstavljajo orodja za beleženje znanj in kompetenc, pridobljenih v mladinskem sektorju.
- Število promocijskih kampanj, ki delodajalcem in drugim ključnim deležnikom predstavijo orodja za beleženje znanj in kompetenc, pridobljenih v mladinskem sektorju.

Časovni okvir: celotno obdobje izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji ter z mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade, Univerza v Ljubljani.

Cilj 3: Zagotoviti celostno in dostopno karierno svetovanje za mlade

Karierna podpora mladim naj se osredotoči na iskanje smiselnih kariernih poti, ki izhajajo iz njihovih interesov, talentov in priložnosti v okolju.

Ukrep 3.1.: Krepitev programov kariernega svetovanja za mlade.

Kazalniki:

- Število mladinskih organizacij, ki ponujajo karierno svetovanje za mlade.
- Število mladih, ki se udeležijo kariernih svetovanj.
- Pilotna vzpostavitev skupne »karierne svetovalnice« na stalni lokaciji v mestu, v katero prispevajo (s svojo svetovalno ponudbo) različni (certificirani) mladinski karierni svetovalci in mladinske organizacije.
- Nadaljnje financiranje mreženja organizacij, širitev njihovega nabora in dostopnosti za nadgradnjo programov karierne podpore.

Časovni okvir: vzpostavitev pilotne karierne svetovalnice v letu 2027.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, mladinske organizacije in organizacije za mlade.

Cilj 4: Oblikovanje sistema za pomlajevanje mestne uprave MOL

Spodbujanje zaposlovanja mladih v javnih zavodih, podjetjih in mestni upravi MOL je pomemben del trajnostnega razvoja mestnih služb.

Ukrep 4.1.: Kadrovsko štipendiranje za potrebe mesta.

Ukrep 4.2. Oblikovan sistem mentorske podpore v javnih zavodih in podjetjih.

Ukrep 4.3. Promocija deficitarnih poklicev.

Kazalniki:

- Število razpisanih kadrovskih štipendij za mlade.
- Število mentorskih shem za delo v javnih zavodih in podjetjih.
- Število pilotnih pobud (npr. senčenje na delovnem mestu, sistematizirane mentorske podpore, kratkotrajne oblike dela, praktična usposabljanja na delu, ...) v javnih zavodih in podjetjih znotraj MOL.
- Število organiziranih usposabljanj za naslavljanje vrzeli in zaposlovanje deficitarnih poklicnih profilov.
- Število promocijskih kampanj za zaposlovanje deficitarnih poklicev.

Časovni okvir: 2026-2035.

Viri financiranja: Proračun MOL, javna podjetja, javni zavodi.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino, Odsek za upravljanje s kadri, mestna javna podjetja in javni zavodi.

Cilj 5: Oblikovanje mreže prostorov za samostojno učenje in študijsko delo

Študenti in dijaki potrebujejo več mirnih, prostorsko dostopnih učnih okolij, tudi v večernem času in ob koncih tedna.

Ukrep 5.1.: Vzpostavitev brezplačnih prostorov za samostojno učenje.

Kazalniki:

- Oblikovan zemljevid brezplačnih (in varnih) prostorov za samostojno učenje.
- Izvedena raziskava o možnosti vzpostavitve skupnostnih delovnih prostorov znotraj mestne infrastrukture (četrtne skupnosti, stavbe v lasti MOL, javni zavodi, ...).
- Oblikovan model pilotiranja souporabe mestnih prostorov za samostojno učenje.
- Število (na novo odprtih) brezplačnih javnih prostorov za samostojno učenje.

Časovni okvir: zemljevid in raziskava do konca leta 2028.

Viri financiranja: Proračun MOL.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Oddelek za ravnanje z nepremičninami, Služba za lokalno samoupravo, mestni javni zavodi.

Zdravje mladih v Ljubljani je na splošno dobro, kar je posledica razvitih preventivnih programov, šolskih delavnic ter promocije zdravega življenjskega sloga. Psihofizično zdravje – preplet telesnega počutja, duševne stabilnosti in socialne vključenosti – predstavlja temelj njihovega uspešnega razvoja in aktivnega vključevanja v družbo.

Kljub temu raziskave NIJZ na ravni države opozarjajo na porast duševnih stisk, povezanih z izobraževalnimi pritiski, negotovimi zaposlitvenimi pogoji ter družbenimi pričakovanji. Anksioznost, depresija in kronični stres postajajo vse pogostejše izkušnje mladih.

V mestu deluje več svetovalnic in programov brezplačne psihosocialne pomoči, kot so Psihološka svetovalnica za študente in mlade, zdravstveni domovi (Center za krepitev zdravja, Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov) ter nevladne organizacije. Vendar številni mladi do teh storitev še vedno težko dostopajo – zaradi dolgih čakalnih dob, pomanjkljivih informacij ali socialnih ovir.

V ospredje prihaja potreba po programih, ki zdravje mladih obravnavajo celostno in dolgoročno, s poudarkom na preventivi, zgodnjem odkrivanju težav ter krepitvi socialnih mrež.

Mladi in mladinsko delo in zdravje ter socialna varnost

Preventiva v Mestni občini Ljubljani je dobro zasnovana, a jo je treba še okrepiti na področjih spolnega in reproduktivnega zdravja, zmanjševanja zasvojenosti ter preprečevanja kroničnih bolezni. Posebna pozornost mora biti namenjena mladim, ki so posebej ranljivi – priseljencem, mladim iz socialno ogroženih okolij ter tistim, ki po zaključku institucionalne oskrbe stopajo v samostojno življenje. Zaradi šibkih podpornih mrež so bolj izpostavljeni brezdomstvu, slabšemu zdravstvenemu stanju in socialni izključenosti, pogosto pa ostajajo tudi brez urejenega zdravstvenega zavarovanja.

Potrebni so ciljno usmerjeni, dolgoročni programi podpore, ki mladim zagotavljajo varne poti do samostojnosti in urejenega zdravstvenega varstva. Celostni pristop k zdravju vključuje tudi krepitev družinske podpore v najzgodnejšem obdobju otrokovega razvoja, zlasti pri družinah, ki se soočajo z duševnimi stiskami, zasvojenostjo ali ekonomsko negotovostjo.

K zdravju mladih pomembno prispevata tudi kultura in umetnost, saj spodbujata psihično blagostanje, ustvarjalnost in povezanost s skupnostjo. Zato je smiselno zagotavljati dostopne kulturne vsebine ter preizkušati inovativne modele, kot je »kultura na recept«, ki lahko okrepi duševno zdravje na prijazen in vključujoč način.

Cilj 1: Razvoj, nadgradnja in ohranjanje programov za krepitev zdravja mladih

Spodbujati programe, ki krepijo psihofizično zdravje mladih, podpirajo zdrav življenjski slog, zmanjšujejo tveganja za zasvojenost ter gradijo podporne, vključujoče skupnosti.

Ukrep 1.1.: Spodbujanje zdravega in aktivnega življenjskega sloga.

Ukrep 1.2: Krepitev preventivnih programov na področju zasvojenosti.

Ukrep 1.3: Podpora programom za mlade na področju spolnega in reproduktivnega zdravja ter preprečevanja spolnega in spolno pogojenega nasilja.

Ukrep 1.4: Krepitev preventive na področju kroničnih bolezni.

Ukrep 1.5: Krepitev prepoznavnosti preventivnih in zdravstvenih storitev za mlade.

Kazalniki:

- Število (podprtih) programov in pobud, ki mladim omogočajo redno športno udejstvovanje in gibanje.
- Število mladih, vključenih v programe/aktivnosti aktivnega življenjskega sloga
- Oblikovan načrt promocije zdravega načina življenja med mladimi.
- Število izvedenih kampanj in programov za promocijo zdravega načina življenja.
- Število (podprtih) preventivnih in izobraževalnih programov o zasvojenosti, ki so izvedeni v sodelovanju s šolami, zdravstvenimi ustanovami in mladinskimi organizacijami.
- Število mladih, vključenih v programe/aktivnosti na temo preprečevanja zasvojenosti.
- Število (podprtih) preventivnih in izobraževalnih programov o spolnem zdravju in preprečevanju spolnega nasilja, ki so izvedeni v sodelovanju s šolami, zdravstvenimi ustanovami in mladinskimi organizacijami.
- Število mladih, vključenih v programe/aktivnosti na temo spolnega zdravja in preprečevanja spolnega nasilja.
- Število razvitih preventivnih in podpornih zdravstvenih programov za mlade (s poudarkom na sladkorni bolezni in drugih kroničnih stanjih, ki vplivajo na kakovost življenja mladih, saj zahtevajo dolgotrajno podporo in samostojen nadzor).
- Izvedena celostna promocija obstoječih zdravstvenih in svetovalnih storitev za mlade.
- Oblikovan zemljevid (brezplačnih) izvajalcev preventivnih programov, izobraževanj, svetovanj in drugih storitev na področju zdravja in socialne varnosti za mlade.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Oddelek za šport, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, nevladne organizacije, Zdravstveni dom Ljubljana, NIJZ – LAS za preprečevanje zasvojenosti.

Cilj 2: Krepitev celostne in dostopne podpore duševnemu zdravju mladih.

Duševno zdravje je ena ključnih skrbi mladih, zato terja celostno, strokovno in dolgoročno podporo.

Ukrep 2.1.: Ozaveščanje o duševnem zdravju.

Ukrep 2.2.: Povečanje dostopnosti storitev za podporo duševnemu zdravju mladih.

Ukrep 2.3.: Kultura na recept

Kazalniki:

- Število izvedenih kampanj za promocijo duševnega zdravja.
- Število izvedenih preventivnih in izobraževalnih programov/aktivnosti za krepitev duševnega zdravja ter odgovornega iskanja pomoči.
- Število mladih, vključenih v preventivne in izobraževalne programe na temo duševnega zdravja.
- Oblikovan zemljevid (brezplačnih) storitev za podporo duševnemu zdravju mladih.
- Vzpostavljen in pilotno izveden model »Kultura na recept« za mlade.
- Število vključenih zdravstvenih in kulturnih institucij v pilotni model »Kultura na recept«.
- Število mladih, vključenih v kulturne dejavnosti na podlagi priporočila zdravstvenih strokovnjakov.
- Vzpostavljen medsektorski javni razpis za kulturne programe za duševno zdravje mladih, ki spodbuja partnerstva med kulturnim, zdravstvenim in mladinskim sektorjem.

Časovni okvir: ves čas izvajanja strategije.

Viri financiranja: Proračun MOL, nacionalna in EU sredstva.

Nosilci: MOL – OK, Urad za mladino v sodelovanju z JZ Mladi zmaji, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, Zdravstveni dom Ljubljana in Nacionalni inštitut za javno zdravje, nevladne organizacije.

Spremljanje in vrednotenje izvajanja strategije

Priprava Strategije za mlade Mestne občine Ljubljana za obdobje 2026–2035 je pomemben razvojni korak. Zato je nujno dobro zasnovano spremljanje in vrednotenje.

Preverjanje učinkovitosti in doseganje ciljev

Redno in sistematično spremljanje ter vrednotenje sta dinamična in ključna mehanizma preverjanja učinkovitosti zastavljene strategije. Zagotavljata, da strategija ostane živa, relevantna in usmerjena v dejansko izboljšanje življenja mladih v naslednjih desetih letih. Pomembno je poudariti razliko med obema procesoma: spremljanje omogoča redno preverjanje, ali se zastavljeni cilji, ukrepi, aktivnosti in projekti dejansko izvajajo, medtem ko vrednotenje ugotavlja, ali ti prinašajo pričakovane rezultate in učinke. Na primer: ali se je zaradi strategije izboljšal položaj mladih na stanovanjskem trgu? Ali se je povečala njihova udeležba v lokalni politiki?

OK, Urad za mladino MOL bo do konca leta 2031 (za obdobje od 2026 do 2030) in do konca leta 2036 pripravil celovito poročilo o izvajanju strategije in ga predložil v sprejem Mestnemu svetu MOL.

Desetletno strateško obdobje prinaša številne družbene, ekonomske in tehnološke spremembe. Spremljanje in vrednotenje zato omogočata pravočasno prepoznavanje izzivov ali novih priložnosti ter zagotavljata prilagodljivost strategije potrebam mladih. Če se izkaže, da nek program ni učinkovit, ga je mogoče ustrezno spremeniti ali nadomestiti s primernejšim. Tako strategija ne zastara, temveč se sprti odziva na dejansko stanje in potrebe mladih v Ljubljani.

Transparentnost in odgovornost

Jasna poročila o izvajanju strategije, doseženih rezultatih in porabi javnih sredstev krepijo transparentnost delovanja mestne uprave. O podprtih programih in porabi sredstev javnost sprti obveščamo tudi na spletnih straneh. Mladim, odločevalcem in širši javnosti to omogoča boljši vpogled v učinke strategije, kar krepi zaupanje ter odgovornost pri izvajanju politik, namenjenih mladim.

Učenje in izmenjava dobrih praks

Rezultati vrednotenja predstavljajo dragocen vir znanja – pokažejo, kaj deluje in katere pristope je treba izboljšati. Ta proces učenja omogoča nadgradnjo uspešnih modelov, hkrati pa prispeva k oblikovanju dobrih praks, ki jih lahko prevzamejo tudi druge občine in sektorji.

Vključevanje mladih

Spremljanje in vrednotenje nista le tehnična naloga, temveč priložnost za stalni dialog z mladimi. Vključitev mladih v ta proces preko anket, posvetov, fokusnih skupin, posvetovalnih teles ali drugih participativnih orodij zagotavlja, da se strategija tako oblikuje kot izvaja *skupaj z njimi*. Njihove izkušnje in pričakovanja so nepogrešljiv del ocenjevanja, ali strategija resnično izboljšuje njihov položaj in kakovost življenja.

Viri in literatura

- Brez tvojega mnenja lahko le domnevamo - Raziskava o kakovosti življenja mladih v Ljubljani 2024 - 2025. Interni dokument OK, Urada za mladino MOL.
- Analiza fokusnih skupin in moderiranih procesov skupinskega raziskovanja in oblikovanja pobud za mlade 2025. Interni dokumenti OK, Urada za mladino MOL.
- Strategija EU za mlade.
- Strategija MOL za mlade 2016-2025.
- Analiza učinkovitosti Strategije MOL za mlade 2016-2025 za obdobje 2020 - 2024.
- Evropska listina o lokalnem mladinskem delu.
- Raziskava "Mladi in javni prostor: Kako mladi uporabljajo javne površine v Ljubljani in kaj tam pogrešajo?", leto 2025 (Oddelek za Psihologijo Filozofske Fakultet, Prostorož in Zavod TiPovej!). Dostopna na povezavi: <https://drive.proton.me/urls/Y8AYX0XVJM#8P2a2JYk9KUQ>
- Raziskava "Mladi pravijo 2024", Društva Center za pomoč mladim. Dostopna na povezavi: <https://www.cpm-drustvo.si/mladi-pravijo/>.
- Raziskovalno poročilo Društva Parada Ponosa - Potrebe in izkušnje mladih LGBTIQ+ na območju Mestne Občine Ljubljana. Še neobjavljeno delo.
- Raziskovalno poročilo projekta Duševno zdravje mladih v Sloveniji v kontekstu globalnih kriz: Stanje, dejavniki tveganja in varovalni dejavniki. Dostopno na povezavi: <https://www.fdv.uni-lj.si/raziskovanje/institut-za-druzbene-vede/raziskovalni-projekti/P7647>.